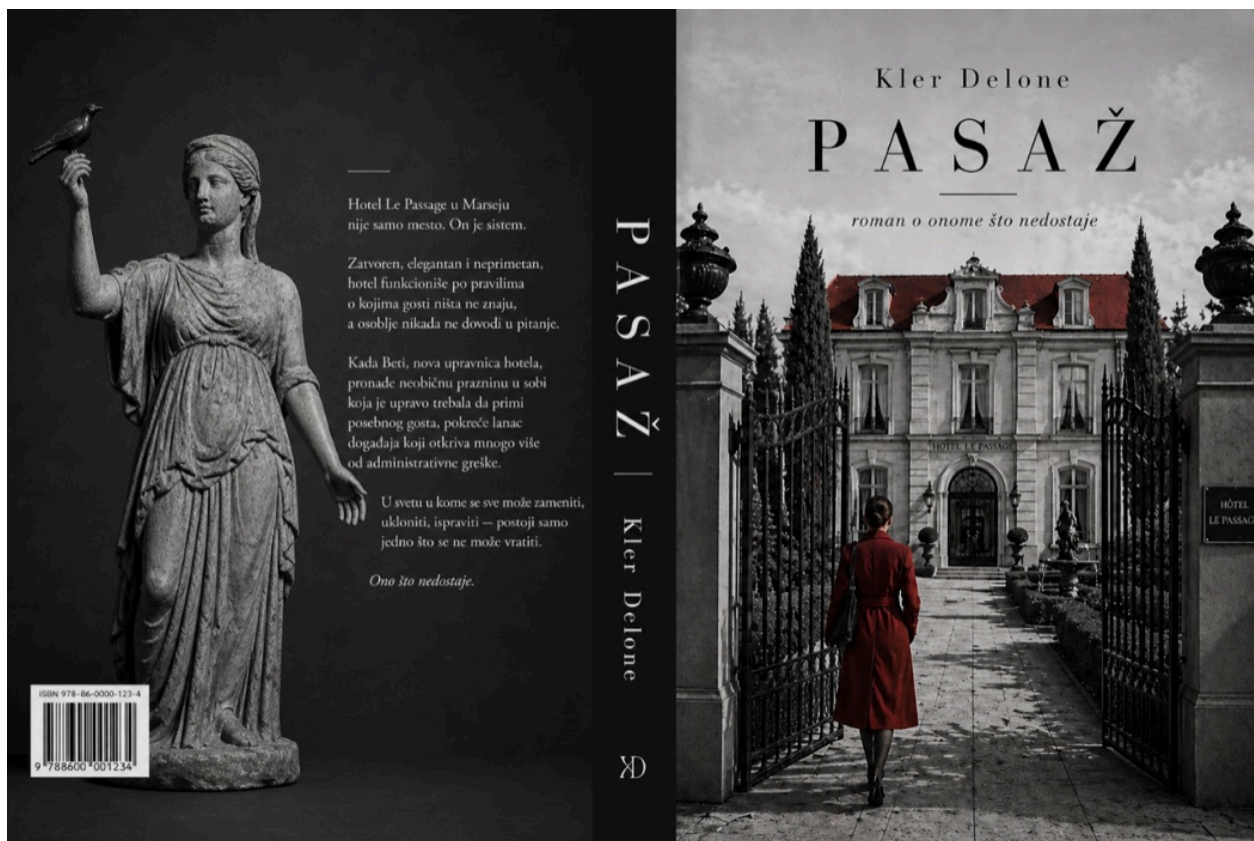

PASAŽ

roman o onome što nedostaje

Kler Delone — Claire Deloné

PASSAGE — roman de ce qui manque

Opis

U zatvorenom sistemu luksuznog hotela, nestanak gošće i telo bez identiteta pokreću niz pomeranja koja razotkrivaju nevidljivu mrežu prolaza i zamena. Dok istraga pokušava da pronađe objašnjenje, mreža skrivenih prolaza i zamena postaje sve složenija. Ključni predmet — fragment koji ne pripada nijednoj celini — menja sve. Ovo je roman o onome što ostaje između stvari, o sistemima koji funkcionišu dok se ne prekinu i o odluci da se celina više ne sastavi.

— —

Psihološko-metafizički krimi roman o skrivenim sistemima moći, identiteta i kontrole, smešten u luksuzni hotel gde se ništa ne beleži — osim onoga što ne može da nestane.

Napomena

Ovo internet izdanje predstavlja autorsku verziju romana. Moguće su sitne ispravke i dopune i nakon objavljivanja.

I deo — Hotel

1 — Dolazak

Beti je stigla u Marsej bez kofera. Samo osrednji ranac. Na stanici na Sen-Šarl u Marseju nije se zadržavala; kretala se zajedno sa drugima, ali nije gledala oko sebe. Grad joj nije bio poznat, ali nije tražila orijentaciju — nego pravac.

Marsej nikada nije bio miran grad. Samo je znao da izgleda kao da jeste. Sa ulice se čula buka bez izvora: glasovi, motori, more koje udara o stenje. Sve je dolazilo sa svih strana, kao da grad nema centar — samo kretanje. *Pasaž hotel* nije bio deo toga. Nalazio se iznad stare luke, na usponu koji počinje gotovo neprimetno, između dve uske ulice koje nisu dovoljno važne da se pamte. Automobili tu usporavaju bez razloga.

Pasaž hotel nije bio na obali. Bio je iznad — tek toliko udaljen da se more ne vidi odmah. Prvo se vidi grad: krovovi, antene, uske ulice koje se penju i seku. Tek iza toga, između zgrada, pojavi se plava linija. Prilaz je vodio kroz skretanje. Uska ulica, zatim blagi uspon. Kapija nije bila visoka, ali je bila teška. Iza nje se zvuk menjao — nije nestajao, samo se prigušivao, kao da prolazi kroz nešto mekano. Vrt je bio uređen, ali ne pod konac — kontrolisano razbarušen. Staza je vodila kroz vrt koji je izgledao starije od

zgrade. Masline oblikovane, ali ne savršeno. Lavanda bez preteranog mirisa. Sve je bilo održavano da izgleda kao da se održava samo.

Na sredini vrta bila je fontana. Skulptura u njoj bila je nova, ali napravljena da izgleda staro. Površina lažno patinirana, pukotine bez sloja stvarnog vremena. Nedostajala joj je ruka, ležala je na ivici, kao da je sama odlučila da ne učestvuje u telu.

Olivije, vrtlar, podigao ju je bez iznenađenja. „Ne drži.“

Flobjan, hotelski aranžer cveća, je stajao malo dalje, sa makazama u ruci.

„Možda ne treba da drži.“

Olivije nije odgovorio. Vratio je ruku na mesto, pritisnuo je, zadržao nekoliko sekundi. „Sve treba da se drži.“ Pustio je. Ruka je ponovo pala.

Beti je prošla pored njih bez zastajanja. Između biljaka, pogled joj se na trenutak ukrstio sa Flobjanovim; nije se zadržao, ali nije bio slučajan. Osetila je, iznenađena, neku prijatnu jezu duž kičme.

Nije ušla na glavni ulaz. Prošla je kroz servisna vrata. Dočekala ju je domaćica hotela, madam Tanja.

„Dobrodošli! Vaš ormarić je ovaj,“ rekla je bez mnogo objašnjavanja.

Osoblje je uvek ulazilo sa strane, tamo gde vrata nisu namenjena da se primete. Vazduh je bio hladniji, bez mirisa vrta.

Hotel je pokazivao eleganciju i diskretnu kontrolu. Tepisi su gušili korake, svetlo nije pravilo senke, a ljudi su se kretali bez sudara. Recepciju je videla samo u prolazu: svetlost, glatke površine, glasovi tiši nego što je potrebno. Sve uredno, što nije značilo da je sve u redu.

Skrenula je u servisni hodnik. Zidovi obloženi materijalom na kome se ništa ne zadržava. Lift za osoblje stigao je brzo. Na tabli u garderobi već je stajao njen zadatak: šesti sprat, konektovane sobe 601 i 602.

U hotelu se šesti sprat smatra „lakšim“: važniji gosti dobijaju najviše spratove. To će raditi. Hodnik dug, prav, bez prekida. Vrata ista, razmak isti. Sve izračunato da ne privlači pažnju — zato je svako odstupanje bilo vidljivo.

Zastala je na trenutak. Nije gledala pojedinačne sobe, nego celinu. Sve je bilo na svom mestu. Zastala je. Sve je izgledalo isto. Previše isto. Pogled još nije nalazio pomak.

Otključala je 601 bez oklevanja. Unutra — red. Previše reda. Kofer otvoren, ali ništa nije bilo pomereno. Neseser na stolu. Zavesa povučene do pola.

Prišla je stolu. Neseser je bio otvoren: maskara, ruž, puder. Maskara zatvorena, zapakovana, nedodirnuta. Uzela ju je, zadržala u ruci, pa vratila na mesto.

Podigla je pogled. Soba je bila u savršenom redu. To je bilo čudno.

Zadržala je pogled još trenutak, pa ga sklonila.

Prišla je ka spojnim vratima sobe 602. Bila su otključana. To nije očekivala. Nije ih otvorila do kraja, samo je zavirila.

2 — Prostor

Jutro u *Pasaž hotelu* nije počinjalo, samo je zamenjivalo noć.

Sledećeg jutra Beti je stigla ranije. Iznajmljeni stan bio joj je nekoliko ulica niže, bez pogleda na more, dovoljno blizu da do hotela dolazi bez razmišljanja.

Službeni ulaz bio je otključan. Ušla je bez zadržavanja.

Garderoba za osoblje bila je osvetljena jarkom, gotovo hirurškom svetlošću. Red ormarića, isti razmak, ista visina. Otvorila je svoj. Uniforma na sredini, čista, bez mirisa, osim mirisa čistoće. Obukla ju je bez žurbe. Pokreti naučeni: dugmad, rukavi, poravnanje.

U ogledalu nije bilo ničega što bi trebalo ispraviti.

Izašla je u servisni hodnik. Uski prolaz iza zidova soba, ogoljene instalacije, vrata sa brojevima koje gosti ne vide. Prošla je pored kolica sa posteljinom i zatvorenih vrata vešernice. Miris deterdženta bio je kratak, oštar.

Lift za osoblje bio je već tu.

Na šestom spratu hodnik je izgledao isto kao juče.

Kartica za 601 pokazivala je prisustvo, mada to ne mora da znači uvek i boravak.

Otvorila je 602. Prazno — na način koji isključuje boravak. Očekivano.

Prišla je noćnom stočiću.

Pogled joj se zaustavio tek na tankom sloju belog praha uz ivicu drveta.

Zatvorila je vrata.

Pokucala je.

Sačekala.

Ušla u 601.

Soba ista kao ranije. To je bio problem.

Maskara zatvorena.

Kofer nepomeren.

Zavese u istom položaju.

To nije bila soba. Više kao nameštena scena bez upotrebe.

Kao da niko nije bio tu. Ili kao da je neko bio — previše pažljivo.

Beti je stala između dve sobe, ne ulazeći ni u jednu do kraja.

Razlika nije bila u sobama, nego u mestu gde se dodiruju.

Pogled joj je ostao na mestu gde se tepih iz jedne sobe nastavlja u drugu.

Šara se poklapala. Neobično precizno.

Nagnula se jedva primetno.

Pod drugim uglom, linija se razila.

Kao da je neko poravnao ono što ne naleže potpuno.

Ispravila se odmah.

Sve je ponovo izgledalo isto.

Više nije bila sigurna da li je razliku videla — ili ju je očekivala.

Zatvorila je oči na trenutak. Obrazac joj je bio poznat. Ne iz hotela. Videla ga je ranije.

Sada više nije mogla da kaže da je sve u redu.

Pitanje je bilo koliko dugo već traje.

Intermeco — Uputstvo

Madam Tanja, domaćica hotela, žena oštih crta lica i pomalo grubog glasa, objašnjavala je:

Ne čistiš sobu; vraćaš je u stanje pre boravka.

U hotelu sobarica ne sme da postoji u tuđem životu.

To ne znači da odlazi. Znači da ostaje bez traga.

Instruktorka, domaćica hotela, madam Tanja — žena bez mirisa — govori tiho i oštro. Rečenice su kratke, bez objašnjenja. Ne zvuče kao savet, nego kao zakon.

Sobarica ne zagleda. Ne zadržava pogled. Ne čita ono što nije njeno.

Kolica su mali pokretni svet: peškiri složeni kao vojska, sapuni zatvoreni, kese spremne. Ništa ne sme da odskoče. Ništa ne sme da privlači pažnju.

Ulazak u sobu uvek je isti.

Tri puta kucanje.

Pauza.

Ključ.

Ako je gost unutra — povlačenje. Ako nije — soba više ne pripada nikome.

Soba posle gosta nije prazna. Naprotiv, prepuna je.

Udubljenje u jastuku zadržava oblik glave. Peškir je prekinuta misao. Dlaka na umivaoniku je dokaz. Otvoren kofer — rana koja ne traži objašnjenje.

Zadatak nije da se to razume. Zadatak je da se ukloni.

Red je uvek isti. Zavesa se otvara prva — svetlost kao dezinfekcija. Posteljina se skida jednim potezom — uklanjanje sna. Površine se brišu — brisanje događaja. Predmeti se vraćaju u neutralnost.

Na kraju, soba mora izgledati kao da niko nikada nije bio tu.

Postoje stvari koje se ne smeju.

Kofer se ne otvara. Papiri se ne čitaju. Novac se ne zadržava. Ništa se ne koristi. Predmeti se ne pomeraju bez potrebe. Gosti se ne pamte.

Zabrana koja se ne izgovara je drugačija: ne smeš da zamišljaš njihove živote.

Jer ako počneš, više ne čistiš sobu. Ulaziš u priču.

A to je opasno.

Na noćnom stočiću — prsten. Nije skup. Ali je nošen.

Sobarica ga uzima samo da bi ga obrisala. Zadržava ga trenutak duže nego što treba. Topao je.

To je jedini trenutak u kome dodiruje nečiji život.

Zatim ga vraća. Tačno na isto mesto. Kao da nikada nije postojao.

U hotelu sobarica ne čisti sobe.

Ona briše dokaze da su ljudi ikada živeli unutra.

— —

Beti je većinu ovih pravila zaobilazila.

— —

Nepisana pravila:

Sobarice kažu da madam Tanja ne proverava sobe. Koristi trik.

Samo ulazi iz jedne u drugu i pređe prstom preko gornjeg rama slike.

Tu se najlakše vidi prašina i ono što nije očišćeno.

— —

Postoje stvari koje se ne diraju. Igle se ne diraju. Ne proverava se čemu služe.

— —

Sobarice ne traže napojnice. Ali znaju gde se ostavljaju. Ne na stolu.

Uvek na jastuku.

Ili ispod pepeljare.

Ako je novac na sredini — ne dira se. To nije ostavljeno. To je zaboravljeno.

— —

Zaboravljeni telefon se ne dira. Ni kada svetli. Ni kada zvoni.

Poruke koje se pojave bez dodira ne čitaju se. Dovoljno je što su viđene.

3 — Soba

Prvi poremećaji u hotelu ne nastaju bukom. Nastaju tamo gde nešto više ne naleže potpuno.

Sledećeg jutra Beti nije odmah sišla sa šestog sprata. Stajala je još neko vreme u 601, ne gledajući više pojedinačne predmete nego odnos među njima. Kofer je bio otvoren pod uglom koji je sugerisao privremenost, ali ne boravak. Neseser je ostavljen da bude viđen. Čaša na noćnom stočiću bila je oprana, ali ne od osoblja; previše pažljivo, bez vodenog prstena, bez otiska brzine. Zaveses su i dalje bile povučene do pola, kao da je neko želeo da soba izgleda kao da u njoj postoji navika.

Prava navika nikada nije tako tačna.

Prešla je prstom preko ivice komode. Nije bilo prašine. Nije bilo ničega. Soba je bila očišćena pre nego što je trebalo da bude očišćena. To je bilo gore od nereda. Nered je bar nečiji. Ko je očistio sobu? Gost? Zašto?

Zaključila je da neka sobarica pre nje ušla u 602.

Kad je izašla u hodnik, kolica su već stajala kod lifta. Na njima složeni peškiri, boce sa sredstvima za čišćenje, rezervna posteljina — sve na svom mestu. Ništa u hotelu nije ostavljano slučajno, čak ni ono što služi da uklanja posledice slučajnosti.

Spratna domaćica izlazila je iz 608 sa tabletom u ruci.

„601 još nije gotova?“

„Jeste“, rekla je Beti. „Ali nije završena.“

„Onda zašto stojiš tu?“

„602 nije prazna.“

Žena je podigla pogled prvi put tog jutra.

„Molim?“

„Ništa.“

To nije bio odgovor, ali je bio dovoljan. U hotelu su ljudi često birali da ne pitaju drugi put.

Beti je uzela kolica i krenula prema servisnom liftu.

Na nivou ispod recepcije hotel je pokazivao svoju unutrašnju anatomiju: hodnike sa protivpožarnim vratima, magacin čiste posteljine, prostoriju za polomljene lampe, vešernicu iz koje je izbijala vlažna toplota. Tu se hotel nije pretvarao da je lep. Tu je bio samo onakav kakav je iza. I ono što gost ne vidi.

Iz prolaza je kroz staklo videla deo lobija. Na prvi pogled, ništa se nije događalo. Recepcioner je govorio tiše nego obično. Portir je stajao preblizu pultu. Jedan muškarac u tamnoplavom sakou držao je karticu od sobe i nije spuštao pogled sa recepcionera.

Kasnije ju je Flobjan sačekao kod bočnog izlaza.

„Na recepciji traže gošću iz 601.“

„Ko traži?“

„Muškarac koji kaže da je zakasnila na sastanak.“

Beti je ćutala.

„Jesi li je videla?“

„Videla sam sobu.“

„To nije isto.“

Kad se vratila prema recepciji, muškarac više nije bio tamo. Na njegovom mestu stajao je menadžer.

„Ti radiš šesticu?“

„Da.“

„Jesi li jutros ulazila u 601?“

„Jesam.“

„I?“

„Soba je uredna.“

Menadžer je zastao.

„Gost se ne javlja na telefon.“

Beti ga je pogledala. Nije pitala na koji.

U *Pasaž hotelu* telefon u sobi zvoni kada sistem potvrdi prisustvo.

„Zvali ste?“

„Da.“

„I?“

„Zvoni.“

Menadžer je kratko zadržao pogled na vratima.

„Možda nije unutra.“

„Kartica pokazuje prisustvo.“

Beti ga je pogledala.

„Kartice ne znaju sve.“

Menadžer ju je gledao kraće nego što je trebalo.

„Idi opet gore. Diskretno. Ne pravimo situaciju.“

Vratila se na sprat sama. Hodnik je sada delovao uži.

Otključala je 601 i ovog puta ušla dublje. Kupatilo je bilo suvo. Peškiri netaknuti. Krevet uredan, jastuk blago udubljen, više sa strane nego po sredini. Kao da je neko seo, ne legao.

Na tepihu, tik uz fotelju, primetila je vrlo sitan trag bele prašine.

Spustila se na kolena. Nije pipnula.

Bela. Fina. Kao sa površine nekog predmeta.

U 602 je zastala. Na tepihu — isti trag.

Prvi put to je mogao biti slučaj. Drugi put više nije.

Kroz dve sobe prošlo je nešto što se kruni: čvrsta površina koja se osipa. Na isti način kao ruka iz fontane u vrtu.

Kad je izašla iz 602, portir ju je čekao.

„Traže te dole.“

„Ko?“

„Menadžer. I policija.“

To nije zvučalo dramatično. Ali, nije bilo ni obično.

U salonu su sedela dvojica muškaraca. Jedan je gledao prostor, drugi je gledao nju.

„Vi ste poslednji ušli u 601?“

„Jesam.“

„I niste videli ništa neobično?“

Beti ga je pogledala.

„Zavisi.“

„Od čega?“

„Od toga šta za vas znači neobično.“

U *Pasaž hotelu* ljudi su obično nestajali u priči, pre nego u stvarnosti.

Ovog puta redosled je bio drugačiji.

4 — Beti

U registru osoblja stajalo je: Beti Delone. Ime je bilo kratko i bez obaveze. U *Pasaž hotelu* to je bila prednost.

Pravo ime nije koristila.

Sofi. Sophie de Montreuil. To ime nije bilo izgovarano u Marseju.

Došla je iz Nice, iz kuće u kojoj su stvari imale poreklo i mesto. Otac advokat. Knjige u nizovima koji se ne pomeraju često. Sestra javni tužilac. Red koji se podrazumeva.

Sofi je radila sa predmetima.

Kustoskinja. Istoričarka umetnosti, nužno pomalo i arheolog. Ponekad, na nagovor sestre, sudski veštak za umetnine u Nici. Razlikovala je original od kopije, vreme od imitacije, brazde upotrebe... Sitne razlike koje se ne objašnjavaju, nego vide.

Problem je bio što nisu bile dovoljne. Pogotovu za Justinu, javnu tužiteljku u Nici.

U jednom slučaju postojao je predmet koji nije bio ono što zapisnik tvrdi. Razlika mala, za sud nedovoljna, za nju konačna. Predmet je ostao u spisu kao rešen, autorizovan, autentičan.

Ona nije.

Pokušala je da odbrani skulpturu. Bez uspeha. Istina je bila u predmetu. Zakon je bio u kopiji.

Kada je shvatila da iza bezazlenog slučaja atribucije stoji kapital, vrh države i deo policije — a među njima i njena sestra¹ — odlučila je da se skloni. Promena identiteta i mesta boravka bila je brza, gotovo tehnička. Ne beg. Prekid.

Odlazak nije bio dramatičan. Samo promena mesta. Marsej nije delovao dovoljno daleko za bekstvo. Ali bio je dovoljan za prekid.

U *Pasaž hotelu* ta promena nije bila skrivena. Bila je ugrađena.

Hotel nije tražio poreklo. Tražio je funkciju.

Sobarica ne mora da ima prošlost. Mora da ima ritam.

Na luksuznim višim spratovima osoblje je moralo da bude prisutno i nevidljivo u isto vreme. To je bilo moguće uz pasaže, teretne liftove, slepe uglove i tačan smer kretanja. One se pojavljuju u hodnicima i iščezavaju strahovitom brzinom. Važno je samo da ne zadržavaju pogled na gostima.

Beti je to razumela brzo.

Iz prolaza, kroz staklo, videla je deo lobija. Lobi je bio jedna od najboljih maski *Pasaž hotela*. Delovao je otvoreno, a bio je potpuno kontrolisan.

Mermerni pod, dva velika aranžmana sa belim cvetovima, fotelje od svetle kože u kojima niko nikada nije sedeo sasvim opušteno, recepcijski pult dugačak da gost pomisli da je zbrinut, ali ne toliko dug da bi delovao hladno. Na zidu apstraktno platno u bojama koje ne smetaju nikome.

Beti se nije približila. Gledala je iz odsjaja, iz stakla, iz prolaza.

Kasnije ju je Flobjan sačekao kod bočnog izlaza, tamo gde se ostavljaju kutije od cveća i gde se miris hlora meša sa mirisom biljaka.

„Na recepciji traže ženu iz 601.“

„Ko traži?“

„Muškarac koji kaže da je zakasnila na sastanak. Za muža je previše miran. Za kolegu previše ličan.“

„A šta je?“

Flobjan je slegnuo ramenima.

„Neko kome nije prijatno što mora da pita.“

Beti je ćutala.

Flobjan joj je uputio gotovo isto pitanje kao domaćica hotela.

„Jesi li je videla?“

„Videla sam sobu.“

„To nije isto.“

„Za mene često nije razdvojeno.“

Flobjan je spustio prazne vaze pored zida. Bio je jedan od retkih ljudi koji nije pokušavao da joj otvori rečenicu do kraja.

„Olivije opet namešta onu ruku.“

„Znam.“

„Ovog puta je stavio jači lepak.“

Beti ga je pogledala.

„To neće pomoći.“

„I ja tako mislim.“

U malom ogledalu kod garderobe nakratko je ugledala sebe: kosa uredna, naočare mirne, lice bez izraza. To lice nije pripadalo Sofiji. Nije moralo da pripada nikom.

Bezlična Beti.

Stan je našla brzo. Još u Nici. Preko oglasa.

Jedna soba, visoki prozori, dvokrilna vrata, zidne obloge, kamin, parket koji škripi na jednom mestu. Svetlo koje ne dopire svuda.

Predmeti raspoređeni u radnom neredu. Male skulpture, fragmenti bez celine: ruke, glave, torza. Neke donete, neke pronađene.

Na stolu alat: četkice, pincete, krpe. Posude sa vodom. Pokazatelji rada.

U hotelu uklanja tragove.

Ovde ih vraća.

Pokreti isti. Namena druga.

U *Pasaž hotelu* je Beti. Ovde je Sofi. Razlika mala. Dovoljna.

Nije došla u Marsej da počne iznova. Došla je da ne nastavi.

5 — Stan

Stan je bio tih na način koji ne pripada gradu. Ne zato što zvukovi ne dolaze, nego zato što se zadržavaju pre nego što uđu.

Beti je zatvorila vrata za sobom i skinula cipele bez žurbe. Ostavila ih je uz zid, na isto mesto. Jaknu je prebacila preko stolice. Periku je skinula tek kad je prošla kroz sobu, kao da mora prvo da pređe određenu udaljenost da bi promena imala smisla.

U stanu nije bilo ogledala na mestu gde se ulazi. To je bilo namerno.

Prišla je stolu. Predmeti su bili raspoređeni, ne složeni. Nije bilo nereda, ali nije bilo ni pokušaja da se napravi red koji bi bio vidljiv na prvi pogled. Male skulpture stajale su na različitim visinama, neke na drvenim postoljima, neke direktno na površini. Fragmenti: ruke bez tela, glave bez izraza, torza bez pravca. Jedna figura bila je okrenuta na bok, kao da je pala i nije vraćena. Nije je podigla.

Sela je i uzela tanku četkicu. Pokreti su bili isti kao u hotelu, ali sporiji. Nije uklanjala beleške prostora, nego ih razdvajala. Prašina je ovde bila deo predmeta, ne greška na površini.

Na jednoj maloj glavi, gotovo nevidljivo, ostao je trag tamnije boje uz liniju vrata. Zadržala se tu. To nije bila prljavština. Više kao znak dodira.

Predmet ne pamti događaj. Pamti način na koji je držan.

Sofi — u stanu je to mogla biti — spustila je četkicu i uzela drugi komad: malu ruku, odlomljenu u zglobu. Prsti su bili savijeni u pokretu koji nije dovršen. Površina je bila izlizana na mestima gde se najčešće dodiruje: palac, kažiprst, ivica dlana. Neko je tu ruku držao često. Ne zbog funkcije. Zadržavao se. Pokušala je da spoji klimavu ruku torzu figurine. Na trenutak je izgledalo da je uspela, a onda potpuno skliznula i odvojila se. Na oba dela ostale su neravne pukotine.

Nasmešila se i setila vrta, Flobjana, Olivijea i fontanske skulpture.

Spustila ju je i prešla na sledeći predmet. Rad u stanu nije imao redosled. Imao je logiku koja se otkrivala u toku. Nije birala predmete po vrednosti, nego po otporu. Oni koji su ćutali čekali su. Oni koji su govorili tražili su vreme.

U *Pasaž hotelu* bilo je obrnuto. Tamo su predmeti morali brzo da prestanu da govore.

U sobama je učila isto što i ovde, samo bez zadržavanja. Neseser koji je ostavljen otvoren govori više od zatvorenog. Čaša koja je oprana govori više od prljave. Krevet koji nije korišćen govori više od onog koji jeste.

Intima nije u onome što se vidi; ona je u onome što se izbegava.

Sofi uzela krpu i prešla preko ivice stola. Pokret automatski, bez razmišljanja. Onda je stala. U stanu nije morala da briše. To je bila razlika koju telo ne zaboravlja odmah.

Pokreti isti kao u hotelu, ali sporiji.

Prešla je prstima preko jednog torza i zaustavila se na pukotini koja nije bila deo prvobitne forme. Lom se desio kasnije. To se uvek vidi.

Isto kao i u sobi.

601 nije bila korišćena u vremenu u kome je trebalo da bude korišćena. 602 je bila prazna, ali ne potpuno. U njoj je ostao trag koji nije izgledao slučajno.

Ustala je i otvorila prozor. Vazduh iz grada ušao je naglo, bez zadržavanja. Mirisi su se sudarili sa mirisom stana i nisu se zadržali.

Naslonila se na okvir. Videla je krovove, antene, deo luke koji se nazire između zgrada. Sve u pokretu, sve u promeni.

U njenom prostoru ništa se nije pomeralo bez razloga. U hotelu ništa se nije pomeralo bez posledice.

Zatvorila je prozor.

Na stolu je ostala mala ruka, odvojena od svega, ali precizno okrenuta. Nije je vraćala. Neke stvari ne treba sastavljati da bi se razumele.

U *Pasaž hotelu* ulazila je u tuđe živote kroz ono što ljudi izlažu pogledu. Ovde je ulazila u vreme kroz ono što ostaje.

6 — Dve sobe

U 601 nije bilo znakova boravka, ali je bilo znakova postavljanja.

Kofer otvoren pod uglom koji omogućava pregled, ali ne i korišćenje.

Neser raspoređen, bez vidljivih dodira.

Karmin na stolu nije bio raspakovan.

Beti je prišla ogledalu. Nije gledala odraz, nego ivice.

Na staklu nije bilo otisaka. Ni na kvaki. Ni na površini stola.

Kao da je neko uklonio svaki dokaz prisustva.

Prešla je u 603.

Soba je bila označena za čišćenje.

Postelja zgužvana, jastuci razbacani, peškir prebačen preko stolice. Odeća rasuta.

Čaša na noćnom stočiću ostavila je tanak krug vode.

Na podu sitna odstupanja — jasni znaci kretanja.

Zadržala se kratko. Dovoljno da vidi razliku.

U 603 nije bilo ničega što treba sakriti.

Kad je izašla, zastala je ispred 602.

Nije otvorila.

Nije bilo razloga.

Soba je bila prazna, spremna za sledeći dolazak, bez vidljivog ostatka.

Zadržavanje je trajalo duže nego što je bilo potrebno.

Ne zbog sumnje, nego zbog nečega što još nije imalo oblik.

Krenula je niz hodnik.

Posle nekoliko koraka stala je.

Vratila se.

Nije bilo naloga za tu sobu.

Otključala je 602.

Soba je bila prazna: posteljina zategnuta, površine čiste.

Ništa nije upućivalo na boravak.

Zastala je na pragu, pa ušla korak dalje.

Pogled joj je prošao preko kreveta, noćnog stočića, poda.

Na tepihu, uz ivicu kreveta, vlakno je bilo blago polegnuto u jednom smeru — ne otisak, nego mesto gde se materijal na trenutak zadržao pod težinom, pa se vratio.

Pored toga, jedva vidljiv beli prah.

Spustila je prste tik iznad vlakna. Nije pipnula.

Nije bio korak.

Samo zadržavanje.

Zastala je na pragu pre nego što je izašla.

Udahnula je, kratko, bez potrebe.

Nešto je bilo isto u obe sobe.

Još nije znala šta.

Zatvorila je vrata.

Nije proveravala dalje. Izašla je i zaključala.

A kao da ju je beli prah pratio od kad je došla u Marsej: od fontane, preko soba, sve do njenog radnog stola u stanu. Setila se raznih bajki, mitova o lavirintima... I još nečeg iz svoje prošlosti. Kao da je već bilo viđeno. Ne ovde.

7 — Predmeti

U hotelu je najdelikatniji trenutak kada se u sobe ulazi dok boravak traje.

Tri puta kucanje. Pauza. Master ključ.

Ako nema odgovora, ulazi se.

Soba nije prazna.

Samo nema onoga kome pripada.

U hotelu, sobarica je jedina koja po službenoj dužnosti ulazi u tuđi život.

Legitiman čin. Intimno problematičan.

Ne sme da zagleda, a mora da vidi.

Pomera predmete. Dodiruje. Udiše tuđe mirise. Zatim ih uklanja.

Može da proceni da li je neko vodio ljubav ili se svađao. Da vidi spermu ili krv na čaršavu. Ulegnuća na krevetu.

Status gosta po odeći, kozmetici, šminki. Preciznost ili nemar.

Na svakih pola sata — novi život. Novi predmeti. Novi odnosi. Drugačiji mirisi.

To je bio njen trenutak.

Nije radila automatizovano. Procenjivala je živote nevidljivih gostiju.

U svojoj osnovnoj profesiji, gledala je predmete. Ovde — ljudske karaktere i odnose.

Ne starinu, nego život.

Ipak, misterija je bila ista.

Kao da nije promenila profesiju — nego je ubrzala.

U sobi 608, na stolu je bila četka za kosu.

U njoj — nekoliko vlasi, svetlih, dugačkih.

Beti je nije podigla odmah. Prvo je pogledala kako leži. Ručka okrenuta ka prozoru, kao da je ostavljena u žurbi, ali ne sasvim. Kao da je pokret prekinut pre kraja.

Uzela ju je. Laka. Drška je bila izlizana na mestu gde se hvata.

Otvorila je fioku.

Unutra — tri ruža za usne, različite nijanse, isti brend. Nijedan nije potrošen do kraja. Vratila ih je na isto mesto.

U sobi 612, kofer je bio poluotvoren. Muški. Košulje složene precizno, ali ne potpuno ravno. Nabor na sredini pokazivao je da su vraćene, ne izvađene. Neko je otvorio, proverio, zatvorio bez korišćenja.

Na noćnom stočiću — sat. Stao.

Pored sata — jedva vidljiva promena. Ne primećuje se odmah. Samo kada se površina pogleda iz ugla.

Kao fina prevlaka koja nije na stolu, nego u njemu.

Nije pripadala drvetu.

Beti je nije dirnula.

U sobi 617, kupatilo je bilo uredno. Kozmetika raspoređena kao u prodavnici. Bočice u liniji, etikete okrenute napred. Peškiri složeni, ali bez znakova upotrebe.

To nije bila briga o sebi. Ličilo je na predstavu.

Beti je pomerila jednu bočicu.

Ispod — krug od vlage. Nevidljiv dok se ne pomeri.

Na ivici lavaboa ležalo je nekoliko zgužvanih maramica. Jedna je još bila vlažna.

Uz porcelan — razmazana maskara.

To su bili jedini dokazi života u sobi.

Vratila je bočicu na mesto. U hotelu, predmeti se vraćaju. Ne da bi bili uredni.

Nego da ne bi govorili.

8 — Vrt

U vrtu je svetlo bilo drugačije nego u hotelu. Nije bilo jače — dolazilo je bez kontrole. Padalo na površine bez zadržavanja.

Olivije je stajao pored fontane, nagnut nad skulpturom, sa tubom lepka u ruci. Ruka je bila prislonjena uz telo, ali još nije bila pričvršćena. Držao ju je mirno, kao da čeka da materijal sam pronađe mesto.

Flobjan je stajao iza njega, sa makazama koje nije koristio.

„Drži?“, pitao je.

Olivije je kratko pritisnuo i pustio. Ruka je ostala.

„Sad drži“, rekao je.

Nisu se pomerili.

Posle nekoliko sekundi, bez vidljivog razloga, ruka je skliznula i pala na ivicu fontane, pa na kamen pored vode. Zvuk je bio kratak i suv.

Flobjan je pogledao dole.

„Neće.“

Olivije je podigao ruku, obrisao je krpom i ponovo je prslonio.

„Treba samo bolje da se pričvrsti.“

„Neke stvari ne drže bolje ako ih više pritisneš.“

Olivije ga nije pogledao.

„Sve može da se popravi.“

Flobjan je slegnuo ramenima.

„Ne sve.“

Beti je stajala nekoliko koraka dalje. Nije prilazila. Nije imala šta da kaže. Gledala je gde se površine dodiruju.

Spoj je bio gladak, bez otpora. Površine su se podudarale, ali nisu nalazile oslonac. I razdvajale se.

Olivije je ovog puta držao duže. Prsti su mu pobeledi od pritiska. Pustio je.

Ruka je ostala.

Na trenutak.

Zatim je, jedva primetno, popustila i pala.

Beti nije pratila ruku. Gledala je mesto gde bi trebalo da drži.

U sobama je već videla isto.

U 601 nije bilo kretanja. U 602 nije bilo ničega. A ipak, praznina nije bila prazna. Samo je u 603 ostalo nešto što pripada boravku.

Olivije je ponovo podigao ruku i zastao pre nego što je prisloni.

„Možda treba drugačiji ugao“, rekao je.

Flobjan ga je pogledao.

„Možda treba drugo telo.“

Olivije se nasmejao, kratko, bez glasa, i ponovo prislonio ruku. Držao ju je, zatim pustio.

Ruka je skliznula bez otpora.

Na prilazu su se čuli koraci koji nisu pripadali osoblju.

Beti je i dalje gledala spoj. Nije bilo pukotine, nije bilo loma, nije bilo greške. Samo površina koja izgleda kao da pripada ruci, ali nema gde da se zadrži.

Isto. Kao u 601. Kao u 602.

U *Pasaž hotelu* ništa ne ulazi a da ne promeni prostor. Ako pomeranja nema, neko je predmet doneo već na njegovo mesto.

Beti se okrenula i pošla prema ulazu. Primetila je kako su linije cveća ponovo pomerene. Znala ko ih je menjao i da to nije slučajno. Opet je osetila trnce duž kičme, pršljenovi kao neravnomerne linije nekog buketa.

Iza nje, ruka je ponovo pala.

Ovog puta niko nije pokušao da je vrati.

9 — Salon

Salon pored lobija bio je napravljen za razgovore koji ne ostavljaju posledice prisustva. Tepih deblji nego u hodnicima, zidovi obloženi tkaninom koja upija glas. Sto nizak, stolice raspoređene tako da niko ne sedi naspram, nego blago ukoso.

Beti je ušla poslednja.

Muškarac u civilu sedeo je već, naslonjen, kao da je prostor njegov. Drugi muškarac tanušnog izgleda, inspektor, sedeo je uspravno, sa otvorenom beležnicom. Menadžer je stajao pored prozora, previše prisutan da bi bio neutralan.

„Sedite“, rekao je inspektor.

Beti je sela. Ruke je spustila na krilo. Nije ih prekrstila. Nije ih sakrila.

„Radite na šestom spratu?“

„Da.“

„Koliko dugo?“

„Dovoljno.“

Zapisao je nešto.

„Jutros ste ušli u 601?“

„Jesam.“

„I soba je bila uredna.“

„Da.“

Zastao je.

„Šta to znači?“

Beti ga je pogledala.

„Znači da se ništa nije pomerilo“

„To je dobro.“

„Ne uvek.“

Prvi put je podigao pogled sa beležnice.

„Zašto ne?“

„Korišćene stvari ne ostaju na mestu.“

Ćutanje.

Muškarac u civilu se blago pomerio u stolicu.

„Šta se koristi u toj sobi?“

„Ništa.“

„Kako to mislite?“

„Predmeti su tu. Upotrebe nema.“

Inspektor je zapisivao kratko, očigledno ne sve.

„A 602?“

„Prazna.“

„Rekli ste da nije prazna koliko izgleda.“

Beti je klimnula.

„Praznina se ne zadržava sama.“

Muškarac u civilu se blago nagnuo napred.

„Objasnite.“ – prvi put joj se obratio čovek u civilu.

„Ako niko ne boravi, ništa se ne menja. Tamo je pomeren odnos među stvarima.“

„Šta?“

„Način na koji stoje.“

Inspektor je spustio olovku. Zatvorio je beležnicu bez ostatka.

„Gospođice, mi ne tražimo odnose među stvarima. Tražimo osobu.“

„Onda tražite pogrešno mesto.“

Menadžer je pomerio težinu sa jedne noge na drugu.

„Gost iz 601 se ne javlja. Njegove stvari su tu. Kartica je aktivna. Vi tvrdite da soba nije korišćena.“

„Tvrdim da nije korišćena na način koji ostavlja trag.“

Muškarac u civilu ju je gledao bez treptanja.

„Vi niste policija.“

„Ne.“

„Pa ipak zaključujete.“

„Ne zaključujem.“ – zastala je. „Vidim.“

Inspektor je na trenutak zatvorio beležnicu.

„Šta vidite?“

Beti je pomislila na ruku u vrtu. Na spoj koji ne drži. Na površine koje se poklapaju, ali se ne hvataju.

„Dve sobe koje nisu odvojene onako kako izgledaju.“

„Vrata su zaključana.“, rekao je čovek u civilu.

„Vrata nisu bitna. Ona nisu prepreka“ – odgovori Beti.

Muškarac u civilu je blago klimnuo.

„A šta jeste?“

Beti je spustila pogled na sto, na čistu površinu bez mrlja.

„Ono što prelazi.“

Niko nije odmah odgovorio.

Beti je izašla.

Na izlazu iz salona vrata su ostala pritvorena.

„Pošalji Justini.“

„Opet?“

„Ona vidi stvari koje nama promaknu.“

Nastala je kratka tišina.

„I stvari koje ne postoje“, rekao je drugi glas.

Niko se nije nasmejao.

Sofi je nastavila hodnikom kao da nije čula.

10 — Raspored

Nica nije bila daleko od Marseja. Ipak, između njih je postojala razlika koju rutina ne može da ublaži.

U jednoj je sve imalo meru. U drugoj — pravac.

Kuća u kojoj su odrasle stajala je na uzvišenju, sa pogledom koji nije bio spektakularan, ali je bio predvidiv. Unutra — poredak koji nije menjan godinama. Police, fascikle, fotografije u okvirima koji se ne pomeraju.

Otac, čuveni advokat, je verovao u red. Zakon nije bio apstrakcija, nego alat koji se koristi precizno.

Njegove ćerke su ga razumele različito.

Justina je učila kako da ukloni odstupanje.

Sofi kako da ga prepozna.

Razlika se nije videla dok nije postala nepremostiva.

Slučaj je, spolja, bio jasan: nezakonita trgovina umetninama, posrednici, papiri koji ne prate predmete. Na kraju — jedna optužena osoba. Dovoljno da se slučaj zatvori.

U središtu je bio kolekcionar.

Ne po imenu. Po uticaju.

Skulptura bez ruke bila je u njegovom vlasništvu.

Ruka nije postojala u evidenciji.

Kad se pojavila, nije došla kao celina, nego kao dokaz.

Sofi je znala šta gleda.

Površina nije odgovarala. Težina nije odgovarala. Naslaga vremena nije pratila priču.

Nije to bila kopija.

To je bila zamena. Prava ruka — ona koja nedostaje — držala je pticu. Ne od istog materijala. Metalnu.

Justina, javna tužiteljka u Nici, je sve videla. Ali, nije ništa rekla. Izdala je sertifikat. Tako radi — zatvara bez ostatka.

Razgovor je bio kratak.

„Nije to taj predmet“, rekla je Sofi.

„Za sud jeste.“

„Za mene nije.“

„Ti nisi sud.“

To je bio kraj.

Predmet je ostao u spisu.

Original je nestao.

Slučaj je zaključen.

Sofi nije bila deo tog zaključka.

Odlazak u Marsej nije bio protiv sestre.

Bio je protiv pristajanja.

*

U *Pasaž hotelu* naučila je da prepoznaje pomeranja i nastavi dalje.

Problem je počeo kada je obrazac počeo da se ponavlja.

Krenula je ka vrtu, kad je u praznom salonu ugledala otvorenu inspektorovu fasciklu. Prišla je. Na dnu jedne stranice nalazio se rukom dopisan komentar.

Nije bio potpisan.

Samo inicijali.

J. M.

Pored njih jedna kratka beleška:

„Pogrešno pitanje. Proveriti raspored, ne predmet.“

Beti je pročitala još jednom.

Znala je čiji su inicijali.

Ali sada je shvatila da još neko posmatra isti slučaj iz drugog ugla.

U vrtu Flobjan je pomerao cvetove kao da ne prihvata zadati poredak. Aranžmani su imali formu, ali ne i završetak. Uvek je poneki cvet bio blago pomeren — ostatak prisustva koje ne želi da se vidi, ali menja odnos među stvarima.

Beti je stajala pored stola i gledala kako pomera jednu stabljiku za nekoliko milimetara.

„To niko neće primetiti“, rekla je.

„Ja hoću.“, rekao je.

„To nije dovoljno.“

„Jeste.“

Nije je pogledao.

U sobama je sve previše uredno“, rekla je.

„To je problem.“

„Ne za njih.“

„Za tebe jeste“, rekao je.

Zastala je.

„Nešto je pomereneno.“

„Uvek je ponešto pomereneno.“

„Ovaj put nije malo.“

Flobjan je uzeo drugi cvet i okrenuo ga tako da ne prati liniju ostalih.

„Priroda ne ponavlja bez greške“, rekao je. „To rade ljudi.“

Beti je gledala njegove ruke. Nisu bile precizne kao njene, ali su bile sigurne. Nisu uklanjale višak. Dodavale su blagu asimetriju.

Kada je spustio ruku preko stola, Sofi je prvi put pomislila da on možda zna više nego što pokazuje.

Način na koji je gledao hotel bio je suviše miran. Nije gledao predmete. Gledao je odnos među njima. Kao da ne traži tragove, nego prolaze koji već postoje.

Posmatrala ga je duže nego što bi trebalo.

Tek kasnije će razumeti da je pogrešila: Flobjan nije pokušavao da pronađe prolaz.

Samo je osećao kada nešto više ne naleže potpuno.

„Ti praviš nered“, rekla je, nesigurna u njega, da li je saveznik ili pretnja.

„Mali.“

„Namerno.“

„Uvek,“ pogledao je prodorno.

Na trenutak su ćutali.

„Na recepciji su policajci“, rekla je posle pauze.

„Znam.“

„Traže ženu iz 601.“

„Znam.“

Okrenuo se prema njoj.

„A ti?“

Pitanje nije bilo precizno, ali je bilo dovoljno.

„Videla sam sobu“, rekla je.

„I?“

„Ne poklapa se. Menja se na nerazumljiv način.“

Flobjan je kratko klimnuo.

„Ništa nije baš razumljivo“, rekao je.

Nije to bila uteha, ali je ličilo na to.

Beti je ostala još trenutak, gledajući aranžman koji više nije bio simetričan. Razlika je bila mala, ali je menjala celinu.

11 — Postavka

Kad se vratila na šesti sprat, hodnik je bio prazan. To nije značilo odsustvo nadzora. U Pasaž hotelu odsustvo je često bilo oblik kontrole.

Beti nije uzela kolica. Nije htela pokret koji objašnjava. Stala je na sredinu hodnika i pogledala niz vrata, kao da proverava liniju. Sve je bilo na svom mestu. Zato je znala gde je odstupanje.

Otključala je 602. Soba je bila ista kao ranije. Vazduh bez mirisa. Površine bez otpora.

Stala je na sredinu sobe i zatvorila oči. Pokušala je da zamisli kretanje bez ljudi: iz jedne sobe u drugu, bez ulaza, bez svedoka — samo odnos koji se menja.

Otvorila je vrata između soba i ušla u 601.

Ovde je vazduh bio drugačiji. Nosio je ostatak namere. Soba koja pokušava da izgleda korišćeno bez posledice.

Prišla je stolu i zatvorila neseser. To nije bio deo njenog posla. Upravo zato je uradila.

Zatim je povukla zavesu za nekoliko centimetara više nego što je bila. Svetlo je sada padalo direktno na vrata između soba.

Prišla je koferu i pomerila ga za širinu dlana.

Zatim je sela u fotelju, sada s namerom. Utisnula je težinu, zadržala, pa ustala.

Na tkanini je ostao trag.

Sada je soba imala posledicu.

Na tepihu je beli prah i dalje bio tu. Nije ga dirala. Delovao je kao ostatak nečega što nije pripadalo tom mestu.

Prišla je vratima između soba. Ovog puta ih je otvorila — pokret kratak, bez zvuka — i stala na pragu.

Dve sobe više nisu bile odvojene.

Vratila se u 602.

Kao da čeka.

Zatim je pogledala oko sebe.

Sve je bilo minimalno pomeren.

Dovoljno da se vidi razlika.

Nedovoljno da se odmah shvati.

To je nedostajalo u starom slučaju: mogućnost da se vidi reakcija.

U Nici je videla predmet.

Ovde će videti raspored.

Zatvorila je vrata između soba, ali ne do kraja. Razmak od nekoliko milimetara ostavio je liniju koja se vidi samo ako se traži.

Izašla je u hodnik.

Nije se okrenula.

Nije proveravala.

Postavka je bila gotova.

U *Hotelu Pasaž* stvari su se menjale bez pitanja.

Sada će neko morati da odgovori.

— —

Intermeco — Plan

Posle nekog vremena hotel više ne pamtiš po spratovima, nego po prolazima.

Gost vidi hodnik.

Osoblje vidi vreme.

Sobarice ne koriste isti lift kao gosti. Neki prolazi postoje samo za kolica, neki samo za održavanje, neki ostaju zaključani i kada nema razloga da budu zaključani.

Na šestom spratu hodnik menja širinu na mestu koje se ne vidi odmah. Zid uz 608 deblji je nego što bi trebalo da bude. Između 601 i 602 vrata su označena drugačijom šifrom nego u ostatku hotela.

Postoji servisni lift koji se zaustavlja između spratova, ali bez dugmeta za otvaranje.

Jedan prolaz završava se zidom, iako se po planu zgrade iza njega hodnik nastavlja.

Soba 614 postoji u internom rasporedu održavanja, ali ne i u numeraciji za goste.

U podrumu postoji prostorija označena samo šifrom. Bez naziva. Bez funkcije.

Na pojedinim mestima signal nestaje bez razloga. Telefoni ostaju povezani, ali bez mreže. Kao da zidovi kratko zadržavaju prolaz.

Beti je sve to naučila bez pitanja. Kao i svi koji dugo ostanu u hotelu.

Neke stvari se ne objašnjavaju.

Samo se zaobilaze.

12 — Reakcija

U 601 je stigao odgovor. Neseser je bio otvoren — nije ga tako ostavila. Kofer je vraćen bliže prvobitnom položaju, ali ne sasvim. Fotelja je i dalje nosila trag njenog sedenja, mada je neko pokušao da ga poravna rukom.

Loš pokušaj.

Stala je između dve sobe. Vrata su bila zatvorena do kraja. Neko ih je zatvorio. To nije pripadalo njihovom namerno ostavljenom predašnjem položaju.

Beti je sada znala dovoljno da prestane da pretpostavlja. Neko je ušao. Ne kao gost. Ne kao osoblje. Kao neko ko zna kako hotel funkcioniše.

U Nici nije imala ovu fazu. Sve je bilo vidljivo. Ovde je gledala tihi, nevidljivi proces. To je bila razlika.

U džepu uniforme telefon je kratko zatreperio. Nije ga odmah izvadila. Sačekala je nekoliko sekundi, kao da poruka može da se promeni. Nepoznat broj. Poruka kratka: „Javi se.“ Bez potpisa. Ali nije bilo potrebno. Brojevi se menjaju. Način ne.

Beti je pogledala oko sebe, kao da proverava da li je neko vidi kako čita. Nije bilo nikoga. Pozvala je.

Veza je uspostavljena bez zvuka.

„Gde si?“ upitala je Beti.

Glas je bio isti. Kontrolisan, bez viška.

„Dolazim u Marsej.“

„Znala sam da ćeš doći.“

Pauza.

„Zašto me zoveš?“

„Zato što se ponavlja“, tvrdo je rekla Justina.

„Odakle ti to znaš? Sumnjaš?“, rekla je.

„Nije završeno.“

„Za tebe jeste.“

Sa druge strane kratko ćutanje.

„Nemoj da počinješ“, rekla je Justina. „Ne znaš šta gledaš.“

„Znam.“

„Ne znaš.“

„Ruka nije bila ista, samo to znam. A ti si progledala kroz prste zakona. Ali ovde ništa nema veze sa tim slučajaem.“

Justina je zadržala pogled na njoj.

„Zakon nije tvoja stvar“, rekla je.

„Bio je.“

„Nije više.“

Beti je osetila kako joj se dlan znoji.

„Imaš li ga?“, pitala je Justina.

Nije odgovorila odmah.

„Šta?“

„Ne pravi se.“

Beti je zatvorila oči na trenutak.

„Ne znam o čemu pričaš“, rekla je.

Sa druge strane se čuo izdah, gotovo nečujan.

„Ako ga imaš, ruku i krilo ptice“, rekla je Justina tiše, „ne vraćaj ga nikome i nigde.“

„A gde i kome pripada?“

„Tamo gde ga niko ne traži.“

Veza je prekinuta.

Beti je ostala da stoji između dve sobe. Spustila je telefon, ali ga nije odmah vratila u džep. Držala ga je u ruci, kao da će ponovo zazvoniti.

Začudila se Justininom interpretacijom i povezivanjem. Očigledno da je imala neke podatke. Odjednom Nica i Marsej više nisu bile dve odvojene linije. Hotel i slučaj iz Nice postali su paralelni. Presekli su se.

13 — Ulaz

Vest se nije proširila odmah. U *Pasaž hotelu* informacije se kreću kao i predmeti — kontrolisano, kroz kanale koji nisu vidljivi spolja. Prvo znaju oni koji moraju. Zatim oni koji ne mogu da ne znaju. Ostali saznaju kad je već kasno da se reaguje.

Prijava je došla sa recepcije. Gošća iz 601 nije se javljala.

Beti je bila na šestom spratu kad su se vrata 601 ponovo otvorila, ovog puta bez kucanja.

Policija je ušla bez zadržavanja. Ponovo zbog 601. Muškarac u civilu prvi, inspektor odmah iza njega. Spratna domaćica stajala je u hodniku, dovoljno blizu da čuje, dovoljno daleko da ne vidi.

Zapah iz sobe je bio neprijatno slatkast.

„Svi napolje“, rekao je.

Beti nije izašla. Nije bila ni unutra.

Stajala je tačno na granici, u hodniku, gde prisustvo nije jasno definisano. Pomerila se jedva primetno, tek toliko da ne bude među onima koji izlaze, ali ni među onima koji ulaze.

Pregled se nije zadržao na jednoj sobi. Neprijani miris je vukao ka sobi 602. Ušli su.

Kupatilo je bilo poslednje koje su otvorili. Vrata su se zadržala delić sekunde duže nego treba.

Prvi signal.

Muškarac u civilu je zastao.

„Ovde.“

To nije bio poziv. To je bila potvrda. Inspektor je već bio pored njega.

Beti nije ušla. Nije bilo potrebno. Iz ugla u kome je stajala videlo se dovoljno — telo nije bilo u direktnoj liniji pogleda.

Ležalo je u kadi, položeno previše pravilno. Kao da je kada mrtvački kovčeg. Ruke uz telo, glava blago nagnuta, kao da je red uveden tamo gde ne pripada. Inspektor je pokušao da pomeri leš, ruka se mlitavo spustila na isto mesto. Samo se glava savila još niže. Brada je dodirnula ključnu kost.

Peškiri su stajali netaknuti, ništa nije nosilo oznaku upotrebe.

Mršavi inspektor je zapisivao, a muškarac u civilu je gledao.

„Nije ista“, rekao je.

„Kako mislite?“, pitao je inspektor-operativac.

„Soba.“

Beti je spustila pogled. Znala je šta vidi.

Telo nije pripadalo sobi.

U jednoj sobi bila je prijavljena osoba koja nije boravila.

U drugoj je ležalo telo koje nije bilo prijavljeno.

Zato ništa nije bilo na svom mestu.

14 — Prepoznavanje

Justina nije zvanično najavila dolazak. To nije bio njen način.

Voz iz Nice stigao je rano. Nije gledala more. Nije gledala grad. Gledala je red vožnje, vreme, ulaze, izlaze — sve što može da se proveriti. Marsej joj nije bio nepoznat, mada nije često dolazila.

U spisu zatvorenom u Nici postojao je nedostajući deo. Nije bio označen kao greška, nego kao odstupanje koje niko nije hteo da imenuje. Kada se isti obrazac pojavio u Marseju, Justina ga je prepoznala i znala gde treba da traži razrešenje.

Nije otišla direktno u hotel. Zadržala se ispred zgrade suda, proveravajući da li se ono što je zatvoreno zaista završava tamo gde piše.

Unutra je bilo isto kao i uvek — red, jezik koji ne odstupa, postupci koji vode ka zaključku bez viška. Problem nije bio u tome. Problem je bio u mehanizmu koji uklanja razliku pre nego što postane vidljiva.

Izvadila je telefon i otvorila spis, mada ga je već znala. Jedno ime se ponavljalo. Pojavljivalo se bez dolaska i nestajalo bez odlaska. Posrednik u trgovini umetninama — prisutan u Nici, zatim u Marseju. Uvek tamo gde postoji zaokret.

U Marseju je ime bilo uredno upisano. Samo bez boravka.

To je bilo dovoljno da krene dalje.

Taksi je stao ispred kapije hotela. Nije odmah izašla. Pogledala je vrt i zadržala pogled sekundu duže nego što bi trebalo.

Ovde se prisustvo ne zadržava, pomislila je.

To nije bio zaključak. Više profesionalna navika.

Ušla je kroz glavni ulaz. Recepcija je bila tiha, previše tiha za jutro. Ljudi su prolazili bez zadržavanja, kao da već znaju gde idu. Nije bio kaos. To je bio kontrolisan prolaz.

„Inspekcija. Javna tužiteljka Nice.“

Nije pokazala papir odmah. Sačekala je da je pogledaju.

Domaćica hotela, madam Tanja, je sišla sa sprata bez žurbe.

„Izvolite.“

To nije bilo pitanje.

Kretale su se hodnikom. Justina nije gledala sobe. Gledala je razmake.

„Ko radi šesti sprat?“

Domaćica je zastala tek toliko da se primeti.

„Raspored se menja.“

To je bilo tačno. Ali nije bilo istinito.

Justina je klimnula. Zabeležila. Ne na papiru.

Ušle su u 601. Stala je na sredini. Nije dodirnula ništa. Pogledala jednom.

„Ovo je već pregledano“, rekla je.

Domaćica je ćutala.

„Nije dovoljno. Ko je radio sobu?“

„Sobarice se smenjuju“, na to će madam Tanja.

Formalno, bila je u pravu.

Neistinito po stanju sobe.

Justina je otvorila vrata ka 602. Zadržala se na pragu.

„Ovo nije prazno.“

Domaćica nije odgovorila.

To je bio odgovor.

U hodniku su kolica stajala uz zid. Beti je bila pored njih. Nije prišla.

Justina ju je pogledala kratko. Prvi put joj se učinilo da Sofi više ne stoji potpuno u istoj stvarnosti kao ostali ljudi u hotelu.

„Koliko dugo radiš ovde?“

„Dovoljno.“

Pauza.

Justina je klimnula.

Nije bio razgovor. To je bilo prepoznavanje.

„Ako postoji odstupanje“, rekla je, „ne prijavljuješ odmah.“

„Zašto?“

Beti je podigla pogled.

„Zato što nije završeno.“

Justina je zastala prvi put.

To nije bio odgovor koji očekuje.

„Zakon ne čeka završetak“, rekla je.

Domaćica je napravila korak unazad.

Nije bio sukob. Razlika.

Justina je još jednom pogledala sobu. Sve je bilo na svom mestu.

I zato pogrešno.

„Ostaću u gradu“, rekla je.

Nije bila najava. To je bila odluka.

Okrenula se, pa zastala na izlazu.

„Ako vidiš nešto — dolaziš meni!“

Beti nije odgovorila.

To je bio odgovor.

Justina je izašla. U hodniku je sve nastavilo kao da se ništa nije promenilo.

Sada je sistem bio unutra. I gledao.

15 — Linija

Sumnja je došla iz evidencije hotela. Sve što su videli moglo je da se objasni — identitet gosta, ulazak, kartica, boravak — sve je imalo svoju verziju. Nijedna se nije uklapala u stvarnost.

Justina je gledala dokumenta. Sve je bilo uredno, proverljivo, zatvoreno u sistem koji ne dozvoljava prazninu. I baš zato — nedostajao je trag.

„Previše je čisto“, rekla je.

To nije bila primedba. Više dijagnoza.

Beti nije gledala papire. Gledala je način na koji su 601, 602, hodnik i zid povezani. Ne prolazom, nego odsustvom. Kao da između njih nedostaje deo koji bi sve objasnio.

„Nije ovo pogrešno“, rekla je. „Ovo je namerno.“

Sumnja je tada promenila oblik. Nije više bilo pitanje šta postoji. Postala je pitanje šta nedostaje da bi sve imalo smisla. Odgovor nije bio u onome što vide, nego u onome što

ne mogu da pronađu.

Linija na zidu nije bila vidljiva dok se svetlo nije pomerilo.

Nije bila pukotina, ni greška u malteru.

Bila je precizna — suviše ravna da bi bila slučajna, suviše tanka da bi bila dekorativna.

Beti je stala tačno ispred nje.

Pomerila se tek toliko da svetlo padne pod drugim uglom. Linija je potamnila.

Justina je prišla.

Dodirnula zid.

Ništa.

Pomerila je ruku nekoliko centimetara i pritisnula.

Kratak otpor.

Zatim pomak.

Panel se otvorio bez zvuka.

Unutra nije bilo ničega što pripada sobi. Samo prazni prolaz.

„Ovo nije deo sobe“, rekla je Justina.

Beti je gledala unutra.

„Jeste. Samo nije za goste.“

To je bila granica. Ne između zidova, nego između sobe i onoga što je koristi.

Justina nije ulazila. Pogled joj je ostao na ivici otvora, kao da meri gde prestaje ono što još može da prizna.

Beti je zakoračila pola koraka, nedovoljno da uđe, dovoljno da vidi dublje. Unutra nije bilo ničega što zadržava pogled. Samo prolaz i mrak.

„Ako uđemo, nešto ćemo promeniti. Ili će neko приметiti.“

Justina je kratko klimnula.

„Onda ga ne diramo. Dokazi ionako ne smeju biti kontaminirani.“

Justina je spustila ruku sa zida.

„Zatvori“, rekla je.

Beti nije odmah reagovala. Još jednom je pogledala unutra, kao da proverava da li će sve ostati isto ako ode.

Zatim je vratila panel. Linija je nestala. Zid je ponovo bio ravan.

Ali više nije bio isti.

16 — Posmatranje

Salon više nije bio isti: isti tepih, iste stolice, isti sto — ali sada je imao drugu namenu. Više nije pripadao razgovoru, nego razrešavanju.

Beti je ušla sama. Menadžer nije bio tu. Prvi znak. Dvojica muškaraca su već sedela. Inspektor je imao otvoren blok, dok je muškarac u civilu bio nagnut napred, bliži nego što treba. Jedan je zapisivao, drugi je gledao.

„Sedite“, rekao je inspektor.

Beti je sela i ovog puta ruke nije spustila u krilo, nego ih je ostavila na stolu.

„Ponovićemo“, nastavio je. „Ulazili ste u 601 i 602 više puta.“

„Da“, odgovorila je.

„I primetili ste promene.“

„Da.“

„Koje niste prijavili.“

Kratka pauza.

„Nisu bile za prijavu“, rekla je.

„To vi odlučujete?“

„Ne.“

„A ipak niste rekli.“

„Niste pitali.“

Inspektor je zatvorio blok, dok je nadređeni u civilu zadržao pogled na njoj. Drugi znak.

„Gospođice“, rekao je sporije, „ovo više nije stvar hotela.“

„Znam“, odgovorila je Beti.

„Onda odgovorite precizno.“

Pogledala ga je bez pokreta.

„Šta ste pomerili?“

Ovog puta nije odgovorila odmah.

„Ništa što menja stvar“, rekla je.

„To nije odgovor.“

„To je jedini koji postoji.“

Muškarac u civilu se blago nasmešio, dok je drugi ponovo otvorio blok.

„Pomerili ste neseser“, rekao je inspektor.

Beti nije reagovala.

„Zatvorili ste ga.“

Pauza.

„Zašto?“

„Bio je otvoren.“

„I?“

„Nije trebalo da bude.“

„Ko to odlučuje?“

„Onaj ko vidi.“

Inspektor je zapisivao, muškarac u civilu gledao.

Ispred njega je ležala zatvorena crna fascikla.

Tokom razgovora nijednom je nije otvorio.

Povremeno bi samo spustio prste na korice, kao da proverava da li je još tu.

„Pomerili ste zavesu.“

„Da.“

„Zašto?“

„Da vidim svetlo.“

„Šta vam svetlo govori?“

„Gde se stvari ne koriste.“

Muškarac u civilu je blago klimnuo.

„Ušli ste u 602 i uzeli predmet“, rekao je tanji.

Ovog puta Beti je reagovala — ne pokretom, nego zadržavanjem..

„Koji predmet?“, pitala je.

„Ne igrajte se“, rekao je muškarac u civilu.

„Ne igram se.“

„Imamo trag.“

„Koji?“

„Vaš.“

Tišina se zatvorila oko stola. Sto, ruke, pogled — sve je ostalo na istom mestu.

Beti je znala: provera sa predmetom bila je tipična policijska zamka. Nisu morali da imaju dokaz. Dovoljno je bilo da imaju nešto.

„Ako ga imate“, rekao je inspektor, „vratite ga.“

„Nemam ga“, rekla je.

Muškarac u civilu se naslonio unazad, dok je drugi na trenutak zastao sa pisanjem.

„Znate šta je pronađeno?“, upitao je.

„Telo.“

„Znate ko je?“

„Ne.“

„Niko“, rekao je. „Bez identiteta.“

Beti je spustila pogled na sto. U tom trenutku sve se poklopilo: telo bez imena, raspored bez boravka. Kao da je isti obrazac prošao kroz oba slučaja. Setila se Justinine pretpostavke.

„To vam je poznato“, dodao je muškarac u civilu.

Nije bilo potrebe da precizira.

Beti nije odgovorila.

„Nica“, rekao je.

To nije bilo pitanje. To je bio udar.

Podigla je pogled — prvi put direktno.

„To nije ovde.“

„Sada jeste.“

„Sestra vam je tužilac“, rekao je inspektor.

„Da.“

„Bila je na slučaju.“

„Da.“

„Vi ste svedok.“

„Bila sam.“

„I otišli ste.“

„Da.“

„Zašto?“

Ovo pitanje nije bilo proceduralno.

„Zato što nisam mogla da ostanem.“

„Zbog čega?“

Beti je zadržala pogled.

„Zbog pogrešnog zaključka.“

Tišina.

Inspektor je prestao da piše, muškarac u civilu je prvi put skrenuo pogled.

„Gospodice“, rekao je zapisničar, „vi govorite u slikama.“

„Ne.“

„O čemu onda?“

„O tragovima.“

Na trenutak niko nije zapisivao.

„A tragovi vode gde?“

„Tamo gde ne treba.“

To nije bio odgovor koji zatvara. To je bio odgovor koji širi.

Muškarac u civilu je nervozno ustao.

„Zadržavamo vas.“

Nije to rekao kao pretnju, nego kao činjenicu.

Beti nije ustala. Nije ni pokušala.

„Gde?“, pitala je.

„Za sada ovde.“

To je bilo tačno. Nije bilo potrebe da je vode dalje. Još.

U *Pasaž hotelu* granice nisu spoljne. Unutra su.

II deo — Raspored

17 — Telo

Telo pronađeno u 602 dobilo je ime pre nego što je dobilo značenje.

Muškarac, srednjih godina — prema dokumentima iz 601. Pasoš, kartice, vizit-karta sa imenom koje ne zadržava pažnju i firmom koja postoji samo na papiru. Sve uredno, bez praznina, bez viška. Kao da je identitet pripremljen unapred i ostavljen u 601, dok je telo naknadno smešteno drugde.

U evidenciji nije bilo žene.

Samo podataka koji nisu imali gde da budu upisani.

„Imamo identitet“, rekao je tanji u salonu, držeći fasciklu kao da zatvara slučaj.

Muškarac u civilu nije odgovorio odmah. Gledao je fotografiju, ne kao dokaz nego kao površinu koja treba da izdrži pogled.

„Previše brzo“, rekao je.

„Podudara se.“

„Sve se podudara.“

U tome je bio problem.

„Koliko vredi?“

Pitanje nije pripadalo toku razgovora.

Niko nije odgovorio odmah.

Inspektor je podigao pogled.

Muškarac u civilu nije ponovio pitanje.

Beti je stajala pored vrata. Nije bila pozvana, ali nije bila ni udaljena.

Videla je dovoljno, a ipak nije pripadala razgovoru.

„Ime?“, pitala je.

Inspektor je podigao pogled.

„Niste deo ovoga.“

„Znam“, rekla je. „Ali čujem.“

Nije je udaljio.

„Arno Delmas.“

Ime je ušlo u prostor bez otpora. Ništa se nije promenilo.

Beti je pogledala fasciklu. Fotografija nije bila nova, ali nije bila ni stara. Lice mirno, zatvoreno, bez detalja koji se pamti. Kao da je napravljeno da prođe.

„To nije on“, rekla je.

Inspektor je uzdahnuo, kratko, gotovo profesionalno.

„Molim?“

„To nije on.“

„Na osnovu čega?“

„Na osnovu toga što jeste.“

To nije bio odgovor koji se zapisuje.

Muškarac u civilu ju je pogledao.

„Objasnite.“

Beti je prišla bliže, ali ne fascikli. Gledala je sto: fascikla, olovka, telefon, čaša sa vodom koja stoji netaknuta. Sve je bilo uredno, ali bez života.

„Ovo je identitet koji odgovara“, rekla je. „Ne onaj koji pripada.“

„Razlika?“

„Velika.“

„Za koga?“

„Za onoga ko ga koristi.“

Pauza.

Inspektor je otvorio fasciklu i izvukao pasoš. Papir je bio besprekoran, ivice čiste, fotografija u skladu sa licem koje leži u kadi.

„Pasoš je validan.“

„Naravno.“

„Kartice takode.“

„Naravno.“

„Onda?“

Beti je ponovo pogledala fotografiju.

„Previše je tačan.“

„To nije problem.“

„Jeste.“

Muškarac u civilu je uzeo fotografiju i okrenuo je prema svetlu. Linije lica nisu menjale ništa. Sve je ostajalo isto.

„Šta vidite?“, pitao je.

„Ništa.“

„To je lice.“

„Ne.“

Pauza.

„To je raspored crta.“

Inspektor je opet prestao da piše. Muškarac u civilu zadržao je fotografiju u ruci duže nego ranije, kao da proverava hoće li na njoj videti ono što ranije nije video.

„Mislite da je lažan?“

„Ne.“

„Šta onda?“

„Pripada pogrešnom telu.“

Tišina.

„Na osnovu čega?“

Beti je zadržala pogled na fotografiji.

„Na osnovu toga što ništa ne odstupa“, rekla je. „Kofer je netaknut. Predmeti nisu korišćeni. Soba 601 nema ikakvu oznaku upotrebe.“

Kratka pauza.

„A telo je u 602.“

„Onda?“, rekao je inspektor.

„Onda identitet stoji tamo gde nije bio“, rekla je. „A telo tamo gde nije pripadalo.“

„Ne.“

„Kako ne?“

„Predmeti koji liče na njegove.“

„To je isto.“

„Nije.“

Beti je nakratko pogledala prema hodniku, kao da proverava da li granica još na istom mestu.

„U 601 ništa nije korišćeno“, rekla je. „Postoji samo simulacija boravka.“

„I telo u 602.“

„Telo nije koristilo sobu 601.“

Pauza.

To je bio ključ.

Muškarac u civilu je prvi put blago klimnuo, ne kao slaganje, nego kao priznanje da je linija pomerena.

„Ako nije koristio sobu, gde je bio?“

„Negde gde nije trebalo.“

„A ovde?“

„Ovde je postavljen.“

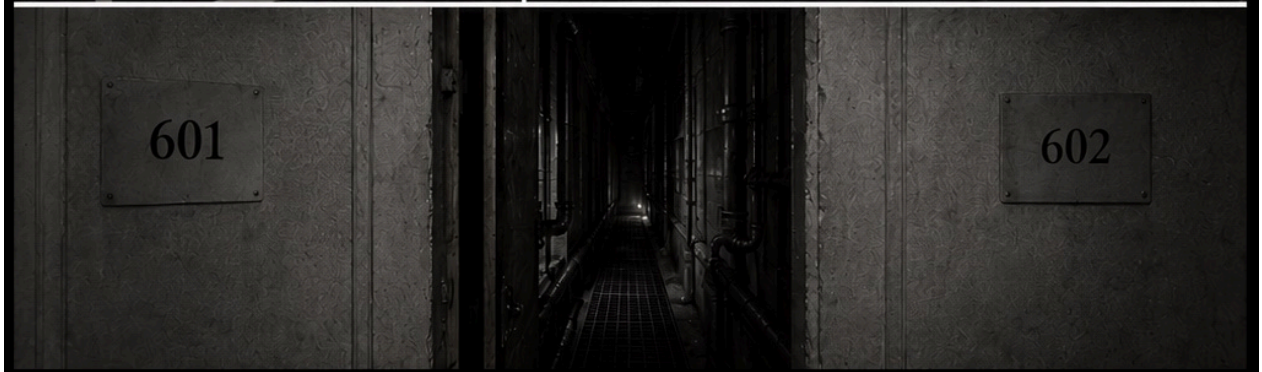
Tišina se sada nije povlačila.

Inspektor nije zapisao poslednju rečenicu.

„Onda imamo problem.“

„Imali ste ga i pre“, rekla je Beti.

Muškarac u civilu je spustio fotografiju na sto.

„Ovo je pogrešan identitet.“

„Da.“

„Namerno.“

„Da.“

„Zašto?“

Beti je zastala.

„Zato što telo nije važno“, rekla je.

„Šta je važno?“

Pauza.

„Ono što nosi.“

To je bio trenutak u kome su shvatili da pitanje nije ko je. Pitanje je šta ide uz to.

U *Pasaž hotelu* identitet ne potvrđuje prisustvo.

Samo pokriva odsustvo.

Telo između 601 i 602 imalo je ime.

Ali nije imalo mesto.

18 — Položaj

U hotelu niko ne nestaje. To je bila osnovna pretpostavka. Gosti dolaze, evidentiraju se, kreću se kroz prostor koji beleži njihov prolaz — kartice, kamere, osoblje. Sve je povezano. Sve ostavlja trag.

Zato nestanak nije moguć. Moguć je samo prolaz koji nije zabeležen.

„Ako nije on“, rekao je inspektor, „onda gde je?“

Pitanje je bilo pogrešno postavljeno.

Beti je gledala sto.

„Nije pitanje gde je“, rekla je. „Nego da li je bio.“

Tišina se zadržala kraće nego ranije.

Muškarac u civilu se blago pomerio.

„Bio je prijavljen.“

„To nije isto.“

„Kartica je korišćena.“

„Kartica nije dokaz boravka.“

„Šta je isto?“, pitao je.

Beti je podigla pogled.

„Boravak.“

Reč nije imala mesto u izveštaju, ali je ostala u prostoru.

„Objasnite“, rekao je mršavi inspektor.

„U 601 nema pokazatelja boravka“, rekla je mirno. „Sve je postavljeno da izgleda kao da je neko bio tu.“

„To smo već čuli.“

„Niste razumeli.“

Muškarac u civilu je ustao.

„Idemo gore.“

To nije bio predlog.

Na šestom spratu hodnik je bio zatvoren za goste, bez oznaka. Nije bilo trake ni upozorenja, samo drugačiji ritam kretanja. Ljudi su prolazili brže, bez zadržavanja, kao da ih hodnik tera da skrate boravak.

Ušli su u 601.

Beti je gledala sobu.

Kofer, neseser, zavesе, fotelju. Sve na mestu. Previše na mestu.

„Šta tražimo?“, pitao je inspektor.

„Trag boravka.“

„Već ste rekli da ga nema.“

„Zato ga tražimo.“

Prišla je koferu. Bio je otvoren, ali ne korišćen. Stvari unutra bile su složene bez nereda koji nastaje u pokretu — bez brzine, bez izbora, bez trenutka kada neko nešto traži i ne

vraća na isto mesto.

„Ovo nije kofer nekoga ko boravi“, rekla je.

„Možda je pedantan.“

„Pedantnost ima obrazac“, rekla je. „Ovo ga nema.“

Zadržala se kratko.

Zatim je otvorila neseser.

Ruž, puder, maskara. Sve na mestu.

„Ovo je slika“, rekla je.

„Čega?“

„Boravka.“

Muškarac u civilu je prišao bliže.

„Hoćete da kažete da nije bio ovde?“

„Hoću da kažem da nije bio ovde kao gost.“

„A kao šta?“

Kratka pauza.

„Kao deo onoga što je postavljeno.“

To nije zatvorilo pitanje, ali ga je pomerilo.

Beti je pogledala vrata prema 602.

„Tamo.“

Prešli su.

602 je bila prazna. I dalje.

Ali praznina više nije izgledala isto. Kad se zna šta se traži, prostor počinje da odgovara.

Prišla je sredini sobe i stala.

„Ovde.“

„Na osnovu čega?“, pitao je tanji inspektor.

„Na osnovu toga što ništa nije ostavio.“

„To nije dokaz.“

„Jeste.“

Nije podigla glas.

„Boravak uvek ostavlja trag. Ako ga nema, neko je uklanjao posledice.“

Muškarac u civilu je gledao pod, zatim zidove, pa plafon.

„Skriven?“

„Ne.“

„Gde onda?“

„U prolazu.“

Tišina se zadržala.

„Kakvom prolazu?“

Beti je pogledala vrata između soba.

„Onom koji ne postoji.“

Pitanje se promenilo. Više nije bilo gde je, nego kako se kretao.

Muškarac u civilu je prišao vratima i otvorio ih. Stao je između, gledajući jednu pa drugu sobu. Isti prostor, dve različite upotrebe.

„Ako je bio ovde“, rekao je, „gde je sada?“

„Da rezimiramo ovu složenu situaciju „ rekao je muškarac u civilu „Imamo jednog koji nije bio, i jednog koji jeste, ali ga nema. A na kraju, telo koje ne pripada nijednom.“

To je bio prvi tačan opis.

19 — Kontrola

Nije bilo naloga. Samo se sve u hotelu zateglo.

Menadžer nije menjao raspored. Menjao je način na koji se gleda. Osoblje je nastavilo da radi isto, ali su zadržavanja nestala. Pitanja su prestala pre nego što se postave.

Beti je to videla pre nego što je mogla da objasni.

Na šestom spratu vrata su se zatvarala brže nego ranije. Ne zbog mehanizma, nego zbog nečega što više nije dozvoljavalo da ostanu otvorena duže nego što je potrebno.

Telefon je zatreperio.

„Ne diraj!“

Justinina poruka.

Podigla je pogled.

Na kraju hodnika muškarac u civilu je već bio tu.

Nije gledao u nju. Gledao je vrata 602.

Prišla je.

Vrata su bila odškrinuta.

Muškarac je stajao na pragu.

„Shvatili ste, madmazel“, rekao je.

Beti nije odgovorila.

„Kasno“, dodao je.

Tišina se nije zadržala.

„Ne tražimo isto“, rekla je.

„Ne“, odgovorio je. „Vi tražite gde je bilo. Ja gde će biti.“

Pogledala ga je.

„Već jeste.“

Na trenutak se nije pomerio.

„Onda znate“, rekao je.

„Znam.“

To je bio trenutak u kome više nije bilo razlike između onoga što vidi i onoga što sledi iz toga.

„Neke stvari je bolje pronaći nego vratiti“, rekao je tiho.

Beti ga je pogledala.

Prvi put nije delovao kao policija.

„Za koga?“

Muškarac u civilu se blago osmehnuo.

Nije odgovorio.

Onda je otišao.

Beti je ostala ispred vrata 602.

20 — Zadržavanje

Pregled tela nije urađen u bolnici. Ne odmah. Najpre se proverava da li stvar može da ostane unutar hotela, što znači lekar koji dolazi, zatvorena vrata, minimum ljudi i maksimum kontrole.

U kupatilu u 602 uklonjeno je sve što nije pripadalo telu. Ništa nije odvlačilo pogled.

Beti nije trebalo da bude tu, ali je bila. Stajala je uz zid, van puta, na mestu sa kog sve može da vidi.

Lekar je radio bez zadržavanja. Pokreti kratki i tačni, rukavice, torba, instrumenti koji ne proizvode zvuk. Muškarac u civilu stajao je iza njega, inspektor pored vrata, i obojica su posmatrala bez potrebe da se miču.

„Nema spoljašnjih povreda“, rekao je lekar, više za sebe nego za druge.

To nije objašnjavalo ništa.

Otvorio je kapke, zadržao pogled, zatim prešao na vrat, na ruke, na način na koji telo reaguje kad ga niko više ne koristi. Sve je bilo mirno, bez otpora.

Beti je gledala položaj tela. Ruke uz telo, previše pravilno, bez sitnog pomeranja koje ostaje kada čovek stvarno padne.

„Premešten“, rekla je tiho.

Niko nije odgovorio, ali to nije bila rečenica koja traži odgovor.

Lekar je dao znak da se telo okrene. Pokret je bio kratak. Leđa su ostala čista, bez ogrebotina, bez tragova povlačenja.

„Nije prošao kroz hodnik“, rekao je policajac, više kao zaključak nego kao pitanje.

„Ne mora da znači“, odgovorio je lekar.

„Mora“, rekla je Beti, ne podižući glas.

Pogledali su je.

„Kamere snimaju sve.“

Lekar je nastavio, prelazeći na ruke i prste. Pokreti isti, bez zadržavanja.

„Nokti čisti“, rekao je. „Nema materijala.“

„Ima“, rekla je Beti.

Prišla je bliže, ali nije dodirnula. Samo je pokazala.

Na unutrašnjoj strani dlana, uz bazu palca, ostala je jedva vidljiva linija, ne kao mrlja nego kao pritisak koji se nije potpuno povukao.

Lekar se nagnuo.

„Gips“, rekao je.

„Ili kamen“, dodala je.

„Nešto je držao.“

To više nije bio detalj, nego smer.

Muškarac u civilu je pogledao inspektora. Nije bilo potrebe da se govori. Sada je imalo trag na telu.

Lekar je prešao na usta, otvorio ih pažljivo i zastao.

„Ovde.“

Policajac se približio. Beti je videla iz ugla, bez potrebe da priđe bliže. Unutrašnja strana usne bila je blago oštećena, kao da ju je dodirnulo nešto tvrdo.

„Progutao?“, pitao je policajac.

„Ne.“

Lekar je uzeo pincetu i izvukao mali metalni fragment, jedva vidljiv, tvrd. Položio ga je na gazu, bez komentara.

Beti je pogledala fragment. Znala je odakle potiče.

„Ovo nije slučajno“, rekla je.

„Ništa nije“, odgovorio je muškarac u civilu.

Lekar je zatvorio torbu.

„Uzrok smrti se ovde ne vidi“, rekao je. „Ali nije prirodan.“

Telo više nije bilo nepoznato. Postalo je deo postupka.

Muškarac u civilu je uzeo gazu sa fragmentom i zadržao je u ruci, kao da ne sme da promeni mesto pre nego što dobije značenje.

„Ako je držao“, rekao je, „a deo je završio ovde...“

Nije završio rečenicu.

Nije morao.

Beti je ponovo pogledala ruke tela. Položaj je ostao isti, previše miran, kao da je sve što je trebalo da se desi već završeno pre nego što je telo stiglo ovde.

„Nije umro ovde“, rekla je.

„Znamo“, rekao je policajac.

„Ne“, rekla je.

Pogledala ga je.

„Nije ni bio ovde.“

Tišina je ovog puta ostala.

Muškarac u civilu je pogledao fragment, zatim nju.

„Onda imamo tri mesta“, rekao je. „Gde je bio, gde je umro i gde je ostavljen.“

Beti je pogledala prema zidu.

Ako telo nije bilo ovde, nije bilo ni daleko. Bilo je tamo gde se prolazi ne beleže.

„A nijedno nije ova soba.“

Beti je klimnula.

21 — Prolaz

Telo nije bilo u evidenciji, ali to više nije bio problem.

U *Pasaž hotelu* sve što ulazi mora da bude upisano. Ime, dokument, kartica. I oni koji ne žele da budu viđeni ostavljaju trag.

Ovde ga nije bilo. To nije značilo da telo ne postoji. Značilo je da nije ušlo kao gost. Nedostajao je način na koji se to desilo.

Beti je stajala na pragu sobe 602. Nije prilazila odmah. Nije gledala lice. Gledala je način na koji telo leži.

Telo zapravo nije bilo postavljeno. Bilo je ostavljeno.

Razlika nije bila u položaju, nego u načinu na koji soba reaguje oko njega. Kao da ga ne prima potpuno.

Prišla je bliže. Na koži — otisak. Ne rana. Ne povreda. Otisak. Nečega što je držano, pa ispušteno.

Zadržala je pogled na ruci. Nedostajao je jedan deo. Nije se primećivalo odmah.

„Znate šta je pronađeno?“

Glas iza nje.

Muškarac u civilu. Beti nije skrenula pogled.

„Pa, telo.“

„Ne, nego neko ko nije u registru“, rekao je on.

„Ako telo nije ušlo kao gost“, nastavio je, „onda niko nije ni izašao kao gost.“

Beti je sada pogledala prema njemu.

„Nego?“

„Neko ko nikada nije ušao.“

Tišina.

Beti je pogledala ponovo telo. Zatim vrata između soba.

Pogled joj se zadržao na ruci. Ne na onome što je tu. Na onome što nije tu.

Tražila je kretanje.

22 — Trag

Telo je uklonjeno iz 602.

Soba 601 je ostala ista.

U jednoj nije bilo boravka.

U drugoj nije bilo ulaska.

Beti je ušla u 601 bez zadržavanja i prišla stolu kao da nastavlja pokret koji je već započela. Neseser je sada bio zatvoren; juče nije bio. Maskara unutra — zatvorena, nedodirnuta. Položaj je bio tačan, ali nije bio istinit. Kao da je vraćeno samo ono što je potrebno da izgleda uredno, ali ne i stvarno.

U recepcijskoj evidenciji je sve stajalo. Ime, potpis, broj. Samo boravka nije bilo.

U prizemlju, policija se već kretala kroz hotel kao da joj pripada.

Recepcija je radila bez prekida, glasovi su ostajali niski, kretanje ujednačeno.

Muškarac u civilu stajao je uz zid i posmatrao.

„Soba je očišćena“, rekao je.

Inspektor nije odmah odgovorio. Pogledao je prema hodniku koji vodi ka liftovima za osoblje, pa tek onda vratio pogled.

„Previše brzo.“

23 — Smer

Sastanak nije bio zakazan, ali je bio neizbežan. Kancelarija uprave nije se razlikovala od ostatka hotela; bila je uređena tako da ne zadržava prisustvo. U prostoriji je već bio inspektor. Muškarac u civilu je kasnio. Upravnik je bio uz prozor. Menadžer pored stola, bez beleški. Nisu govorili.

Justina je ostala da stoji, kao da time postavlja granicu razgovora. Beti je zauzela mesto uz vrata, ne kao zaštitu, nego kao poziciju iz koje može da vidi i izlaz i ono što ostaje unutra.

„Ovo nije izolovan slučaj“, rekla je Justina.

Beti je odgovorila bez zadržavanja.

„Ništa ovde nije izolovano.“

Justina je nastavila, kao da zaključuje ono što je već utvrđeno.

„Predmet iz Nice“, rekla je.

Beti je kratko zadržala pogled, pa rekla:

„Nije u hotelu.“

„Nije ni bio“, odgovorila je Justina.

Tišina koja je usledila nije tražila razjašnjenje.

„Imate nekoga ko prolazi kroz sistem, ali ne ostaje u njemu“, odlučno je kazala.

„Imamo nekoga ko jeste deo sistema“, odgovorila je Beti.

Justina je prvi put podigla pogled sa beleški.

Vrata su se otvorila bez kucanja. Muškarac u civilu je ušao bez kucanja i preuzeo reč.

„Imamo problem.“

Justina ga nije pogledala.

„Imali ste ga i ranije.“

On je zastao, kao da procenjuje da li da nastavi.

„Radnik iz kuhinje.“

Beti je već znala na koga misli.

„Koji nije u evidenciji“, dodao je.

Beti je pogledala Justinu i u tom pogledu nije bilo saglasnosti, ali jeste bilo prepoznavanja.

Ne rade na isti način. Ali traže isto.

„On nije ono što se hvata“, rekla je Beti.

Justina je zadržala pogled i kazala bez promene tona.

„Ne hvatam njega. Hvatam ono kroz šta prolazi.“

Menadžer nije odgovorio.

Inspektor je pogledao Justinu, ali nije nastavio.

Razgovor nije išao dalje.

24 — Zatvaranje

Ono što prolazi ne ostavlja uvek trag. Ali menja raspored onoga kroz šta prolazi.

Kuhinja je radila bez zastoja, u ritmu bez prekida. Pokreti su bili uvežbani do tačke u kojoj postaju nevidljivi: ruke koje uzimaju, spuštaju, prenose; tela koja se mimoilaze bez dodira; glasovi koji se ne zadržavaju duže nego što je potrebno. Sve je funkcionisalo kao zatvoren krug.

Beti nije tražila osobu. Posmatrala je tok.

Jedan radnik je ušao kroz zadnja vrata sa praznim sandukom i izašao sa istim tim sandukom, sada zatvorenim. Sanduk je bio isti. Putanja nije.

Kao da je između dve tačke postojao deo puta koji se ne vidi.

Zadržala je pogled između vrata i stola. Tuda se nešto kretalo — ne kao predmet, nego kao putanja.

Flobjan je stajao uza zid, sa makazama koje nisu pripadale kuhinji. Nije gledao u Beti, ali je bio svestan njenog prisustva. Prvi put nije pratila njegove ruke ni prostor oko njih. Gledala je njegova usta dok govori.

„Tražiš pogrešno“, rekao je tiho.

Beti nije odgovorila odmah.

„Ne tražim. Pratim.“

On je kratko klimnuo.

„Onda nećeš videti.“

„Ne treba da vidim“, odgovorila je. „Treba da ostane.“

U tom trenutku radnik je ponovo prošao istom putanjom. Sanduk je sada bio lakši. Nije se videlo, ali se moglo naslutiti u načinu na koji ga drži.

Policija se kretala kroz hotel bez naglih pokreta, kao da prati tok koji već postoji. Prisustvo se uklapalo u ritam hotela, ali ga je menjalo. Svaki prolaz sada je imao granicu.

Radnik je stigao do mesta gde se servisni hodnik sužava. Zastao je tek toliko da proveri da nema nikoga.

Beti je ušla u hodnik sa suprotne strane.

„Otišao je“, rekla je.

„Kuda?“ pitao je Flobjan.

„Ne napolje.“

Radnik je krenuo prema uskom servisnom otvoru iza zida.

Pokret ruke bio je brz.

Kretanje je nestalo pre nego što je moglo da se zadrži.

III deo — Mreža

25 — Mreža

Prostor između kuhinje i servisnog hodnika bio je uzak, ali dovoljan da se kroz njega prođe bez zadržavanja. Vrata su se otvarala i zatvarala u pravilnim razmacima, bez potrebe da se ubrzavaju ili usporavaju. Sve je bilo podešeno da funkcioniše bez napora.

Beti je stajala sa strane i posmatrala kako se tok zatvara sam u sebe. Kretanje je bilo isto, ali više nije bilo stabilno. Svaki prolaz ostavljao je malo pomeranje koje se više nije moglo vratiti na mesto.

Radnik iz kuhinje pojavio se na ulazu, sa istim sandukom koji je ranije prošao. Ovog puta nije skrenuo pogled. Na trenutak, susreli su se — ne kao prepoznavanje, nego kao potvrda da su oba prisustva u istom odnosu.

Zastao je tek toliko da se pokret ne prekine. Zatim je nastavio. Radio je za nečiji sistem kretanja.

Beti nije krenula za njim. Nije bilo potrebe.

Sušтина nije bila u hvatanju.

Bio je u tome što se više ne može izaći iz sistema bez posledice.

*

Beti je već bila u upravnikovoj kancelariji, kad je Justina je otvorila vrata kancelarije bez kucanja. Nije čekala da joj neko dozvoli ulaz.

„Imate nekoga ko prolazi“, rekla je.

Beti je podigla pogled.

„Imamo nekoga ko ne izlazi“, odgovorila je.

Razlika između te dve rečenice bila je sada jasna.

Justina je prišla stolu, ali nije sela. Ruke je spustila na ivicu, kao da proverava granicu.

„To nije isto“, rekla je.

„Jeste“, odgovorila je Beti. „Ako ostaje unutra.“

Tišina koja je usledila nije bila prazna.

Sa pojasa jednog policajca radio-veza je kratko zaškrgutala.

Glas je bio tih, ali jasan.

„Imamo ga.“

Niko se nije pomerio odmah.

26 — Ispitivanje

Kancelarija upravnika hotela je postala prostorija za ispitivanje. Muškarac je sedeo za stolom, ruke položene ravno, bez potrebe da budu vezane. Njegovo prisustvo nije tražilo potvrdu; postojalo je kao funkcija.

Inspektor je postavio prvo pitanje bez uvoda.

„Ime.“

Ćutanje nije bilo otpor; bilo je odsustvo potrebe da se odgovori.

Muškarac u civilu je posmatrao bez beleženja, kao da pokušava da uhvati ono što se ne izgovara.

„Radiš u kuhinji?“

„Radim gde treba.“

Odgovor je bio tačan, ali ne i dovoljan.

„Ko te je uveo?“

„Ušao sam.“

Razgovor nije išao napred, ali je menjao oblik. Svako pitanje otvaralo je novu pukotinu.

Beti je stajala uz zid, ne kao posmatrač, nego kao neko ko vidi gde se razlika pojavljuje.

„Video si telo.“

„Jesam.“

„Kada?“

„Kad je trebalo.“

Inspektor je spustio fotografiju na sto.

„Ko ga je doneo?“

Kratka pauza.

„Nije donet.“

To je bila prva promena.

„Premešten“, rekao je muškarac, bez potrebe da mu se sugerise.

Beti je prišla bliže.

Nije gledala lice.

Gledala je ruke.

Trag je bio tu.

„Držao si predmet“, rekla je.

„Ne.“

„Ruke govore drugačije.“

„Nije moj.“

Pauza je sada bila drugačija.

Ne prazna.

Zasićena.

„Čiji je?“

„Onoga koji ga je imao.“

Prvi put je priznao drugog.

Ne ime.

Ne lice.

Prisustvo.

„Ko odlučuje?“, pitao je muškarac u civilu.

Ćutanje.

Beti je rekla:

„Onaj koji je došao.“

Muškarac je odmahnuo glavom.

„On ne dolazi.“

„Bio je u sobi,“ bila je uporna Beti

„Bio je u prostoru.“

Govorili su o različitim stvarima.

„I traži predmet“, rekla je.

Zastao je.

„Nije za njega“, rekao je.

To je bio prvi odgovor koji menja smer.

„Za koga onda?“

„Za ono što nedostaje.“

Beti je podigla pogled.

„Ruka sa pticom.“

Muškarac nije odgovorio. Ali nije ni negirao.

Tišina je ovog puta potrajala duže nego ranije.

Inspektor je pogledao fotografiju, zatim sto, kao da proverava redosled zapisnika koje treba popuniti da se slučaj zatvori.

U trenutku kada se pažnja pomerila, muškarac je ustao. Ne naglo. Kao da ustajanje nije odluka, nego nastavak.

Niko ga nije zadržao odmah. Nije izgledalo kao bekstvo. Više kao neka greška.

Policajac je napravio korak, ali prekasno. Vrata su već bila otvorena.

Hodnik je primio kretanje bez zadržke.

„Stani!“

Reč nije imala gde da se zadrži. Koraci nisu bili brzi. Nisu morali da budu.

U jednom trenutku je iščezao. Više nije bio tamo gde pogled može da ga zadrži.

Beti je pogledala prema izlazu. Zatim prema plafonu.

„Nije kroz hodnik“, rekla je, „Gore.“

27 — Kretanje

Nisu krenuli odmah. Nije bilo potrebe.

Kretanje je već bilo tu.

Izašli su iz pasaža bez ubrzanja, kao da se ništa nije promenilo. Hodnik je ostao isti. Samo je tok bio drugačiji.

„Gore“, rekla je Beti.

Niko nije pitao zašto.

Stepenice su bile uske. Koraci nisu odjekivali.

Na krovu, vetar je menjao smer pre nego što se primeti.

Čovek nije pokušavao da pobegne.

Stajao je na ivici, sa predmetom koji nije držao, ali ga je nosio u načinu na koji su mu ruke ostale zategnute.

„Nosiš ga“, rekla je Beti.

„Nije kod mene.“

Pogledala je njegove ruke.

„Jeste.“

Justina mu je prišla bez naglog pokreta. Nije ga zaustavila. Nije bilo potrebe.

Otpor nije postojao.

„Gde je?“

Ćutanje nije bilo prazno.

„Već si ga dao“, rekla je Beti.

Kratka pauza.

„Nisam.“

„Jesi.“

Vetar je prešao preko krova i pomerio tišinu.

„Kome?“ pitala je Justina.

„Njemu. Onome koji prolazi kroz sve, a nigde nije.“

To je bio pravi odgovor.

28 — Prekid

Na krovu, kretanje čoveka nije ličilo na bekstvo nego na završavanje puta koji je već određen. Nije pokušavao da pobegne, jer nije imao gde da se vrati; kretanje je imalo smer, ali ne i izlaz.

Stajao je uz ivicu, na rastojanju sa kog povratak više nije izgledao moguć.

„Nosiš ga“, rekla je Sofi.

„Nije kod mene.“

Pogledala je njegove ruke. Predmet nije bio tu. Njegova utisnuta površina jeste.

„Jeste.“

Justina ga je sustigla bez naglog pokreta i zaustavila bez potrebe za silom — otpor nije bio moguć.

„Gde je?“

Ćutanje nije bilo prazno.

„Već si ga dao“, rekla je Sofi.

„Nisam.“

„Jesi.“

Tišina se zadržala duže nego ranije.

„Kome?“ pitala je Justina.

„Onome ko ga ne nosi.“

To je bio odgovor.

U tom trenutku nešto je skliznulo.

Ne iz ruku.

Iz kretanja.

Zadržalo se uz ivicu krova, uz oluk, gotovo balansirajući između ništavila pada i ostanka.

Sofi-Beti je prišla prva. Nije ga podigla odmah. Pogledala je kako stoji. Kao da nema gde da pripada.

Podigla ga je vrlo pažljivo.

Oblik nije tražio ime. Metalno krilo ptice! Fragment koji nedostaje.

Sve što mu nedostaje moglo je da se zamisli bez greške. Zato je moglo da se spoji.

Zadržala ga je trenutak, a zatim spustila na ravnu površinu krova.

Justina je prišla. Nije ga dirala.

„To je to“, rekla je.

Nije zvučalo kao zaključak.

Više kao zatvaranje koje se nameće.

Policajac je prišao tek tada.

Podigao ga je polako ali precizno, kao da već zna da nije celina.

„Ide kao dokaz“, rekao je.

Niko nije odgovorio. To je već bilo odlučeno.

Sofi-Beti nije više gledala u predmet. Gledala je ono što drži. Krilo je nađeno zapravo u vazduhu.

Čovek iz kuhinje nije pokušavao da objasni. Nije imao šta.

Sve je bilo završeno.

Spustili su se. Hodnik je izgledao isto. Ali ono što traže više nije bilo u njemu. Krilo je već bilo u rukama policije. Sada je imalo mesto. Postalo je dokaz.

29 — Bistro

U vrtu su se već viđali, između fontane i prolaza za osoblje, bez potrebe da se to potvrdi, jer prisustvo nije tražilo objašnjenje. Flobjan je pravio aranžmane sa cvećem i biljem tako što je kvario savršenstvo; linije nisu bile zatvorene, nego ostavljene u stanju koje ne traži završetak, kao da se forma održava upravo time što ne postaje potpuna. „Savršeno ne zadržava ništa“, rekao je jednom, i to je važno i van vrta.

Na recepciji su već stajali policajci. Nisu postavljali pitanja.

„Hajde da na kratko izađemo iz ove atmosfere, napeta si, bleđa, umorna... Da popijemo piće, malo se odmakni, dođi k sebi,“ predložio je Flobjan.

Sada su sedeli u obližnjem bistrrou. Odmah joj je bilo bolje. Toplina joj je prolazila kroz telo, ukočenost od napetosti popuštala. Između njih je vladalo prećutno saglasje. Nije bilo pitanja koja traže precizan odgovor, samo tišina koja više nije tražila objašnjenje.

„Nije gotovo“, rekao je.

„Znam.“

Gledao ju je bez potrebe da potvrdi ono što vidi.

„Ti nećeš ostati u tome.“

Nije bilo pitanje.

Beti nije odgovorila. Pogled joj se zadržao na ivici čaše, na kratkom odsjaju koji nije umeo da ostane. Na trenutak je pomislila na njegove ruke — trag zemlje pod noktima, miris bilja koji traje duže od dodira, pokret koji ne prisvaja nego pušta da stvari ostanu ono što jesu.

„Kako se zoveš Beti?“, pitao je.

„Sofi. Sofi de Montrej.“

Ime je ostalo između njih bez potrebe da se potvrdi, menjajući odnos pre nego što dobije mesto.

30 — Otkrivanje

Justina je došla ranije nego obično. Nije stajala u lobiju. Popela se direktno na šesti sprat. Oba policajca, sada uniformisana išla su za njom. Potom upravnik hotela, menadžer. Madam Tanja je već bila tu. Nije pitala ništa. Pojavio se i javni tužilac Marseja, gundajući što nije na vreme obavešten šta se događa u *Hotelu pasaž* i gledajući popreko Justinu. „Ovo je moj resor, pobogu!“, čitalo mu se na licu.

Beti je čekala u hodniku.

„Sada?“ pitala je Justina.

„Sada!“ rekla je Beti.

Stale su ispred linije. Na mestu gde zid nije bio zid.

Justina je pritisnula tačku koju je već znala. Pokret je bio kratak, bez zvuka.

Panel se pomerio.

Nije izgledalo kao otvaranje. Više kao odstupanje.

Iza toga — hodnik.

Uzak. Bez oznaka. Bez svetla koje pripada spratu. Policajci su zastali na trenutak. Niko nije hteo da uđu prvi.

Justina je zakoračila. Beti za njom. Madam Tanja poslednja.

Hodnik nije bio predviđen za potpuno uspravno hodaње. Bio je napravljen da se ne vidi i kad se ukaže. Zidovi izgrebanih ivica, pod pohaban. Sve je ukazivalo na često kretanje.

„Ovo nije deo hotela“, rekao je jedan od policajaca.

„Jeste“, rekla je Beti. „Samo nije za goste.“

Kretali su se sporo. Hodnik je pravio blage zaokrete koje nije bilo moguće unapred predvideti.

Na jednom mestu, u zidu, bila je niša. U njoj — velika korpa obložena štepovanim jastučićima.

Iznad, otvor koji nije pripadao hodniku. Kroz njega je prolazio vazduh. I mnogo što drugo.

Beti je zastala samo trenutak.

„Tu ulazi“, rekla je.

Niko nije pitao šta.

Na kraju — prostorija. Ne velika. Ali, dovoljna za mnogo šta.

U sredini — sto. Čelična površina, čista, gotovo hirurška.

Policajac je prišao prvi. Nije ga dodirnuo.

„Ovde je...”

Zastao je.

„Ovde je bio.”

Justina je gledala raspored.

„Nije ubijen ovde”, rekla je.

„Kako znaš?”

„Ovo je mesto boravka. Ne mesto smrti.”

Beti je prišla stolu.

„Bio je kurir”, rekla je.

„Za šta?”

„Za ono što se ne prijavljuje.”

„Ubijen ili slučajna nesreća?” pitao je policajac.

Beti nije odgovorila. Justina jeste.

„Splet nekih loših okolnosti”, rekla je.

Jedan od policajaca je pogledao oko sebe.

„Ovo ide dalje”, rekao je.

Na zidu, iza stola, bile je još linija. Paneli. Više njih. Nisu bili isti.

Nisu svi vodili na isto mesto.

Justina je prišla bliže.

Dodirnula jednu površinu. Nije se otvorila.

„Koliko ih ima?” pitala je.

Svi iz stafa hotela su ćutali.

Beti je pogledala niz hodnik koji se nije završavao.

„Dovoljno“, rekla je.

Policajac je našao vrata koja nisu ličila na vrata.

Otvorio ih je.

Unutra — manja prostorija.

Na zidu — planovi. Papiri bez okvira, ali precizno postavljeni. Slojevi hotela kroz vreme.

Stari crteži, preko njih novi. Linije koje se preklapaju, brišu, ponovo crtaju.

Hotel koji se menjao bez prekida. Dodavan. Skraćivan. Preusmeravan.

Na nekim mestima linije su se poklapale sa spratovima. Na nekima nisu.

Postojali su prolazi koji nisu bili na zvaničnoj mapi više puta rekonstruisanog i dograđivanog hotela.

Hodnici koji nisu vodili nikuda — ili su vodili izvan plana.

„Ovo je rađeno dugo“, rekao je policajac.

„Nije završeno“, rekla je Justina „Nije ni trebalo da bude,“ dodala je.

Beti je gledala planove. Ne kao dokument. Kao raspored.

„Ulazi i izlazi“, rekla je. „Bez vidljivosti.“

Justina je zaključila: „Krijumčarenje!“

Reč je ostala da lebdi u prostoru. Objasnila je sve i ništa.

Sve je već bilo tu.

„Šta se zapravo desilo?“ pitao je drugi policajac. „I koliko dugo ovo već postoji?“

Ovog puta nije bilo odgovora.

Beti je pogledala prema stolu. Zatim prema liniji kroz koju su ušli.

„Nije moglo više da izdrži“, rekla je.

Justina je klimnula. To je bilo najbliže objašnjenju koje su imali. I najdalje od zatvaranja.

„Kuda vode izlazi koje nismo uspeli da otvorimo,“ upitao je tužilac iz Marseja.

„Verovatno van hotela, pa nekim trasama do luke,“ odgovorila je Justina.

Na šestom spratu ništa nije bilo pokvareno. Ali više ništa nije reagovalo odmah.

Vrata 608 otvarala su se tek iz drugog pokušaja. Kartice su kasnile delić sekunde, kao da hotel prvo proverava kome pripada prolaz.

Lift za osoblje zaglavio se između petog i šestog sprata. Signal na telefonima nestajao je baš na mestu gde hodnik menja širinu.

Jedna sobarica je pogrešila smer i otvorila servisna vrata koja nikada ranije nije koristila.

„Izvinite“, rekla je zbunjeno, kao da ni sama ne zna zašto je skrenula. A izvinila se, iako nikog nije bilo.

Beti je prvi put pomislila da hotel više ne ostaje isti.

31 — Celina

Salon je bio pripremljen kao za sastanak koji treba da se zatvori. Stolice u ravni, razmak između njih isti, svetlo ujednačeno, vrata zatvorena. Policija je stajala uz zid, tužilac pored prozora, upravnik i menadžer bliže stolu. Madam Tanja na mestu koje ne pripada ni jednoj strani. Justina između, sa beležnicom koju nije otvarala.

Svi su bili gde treba. Zato je moglo da se završi.

Na sredini stola, na čistoj površini, ležalo je krilo.

Nije bilo izloženo. Nije bilo sakriveno. Bilo je postavljeno.

Kao deo koji čeka da se vrati.

Niko ga nije dodirivao. Nije bilo potrebe. Svi su već znali gde pripada, iako niko nije mogao da pokaže celinu.

Justina je podigla pogled.

„Imamo nalaz“, rekla je.

Rečenica je ostala bez odgovora.

Nije bilo šta da se doda.

Niko nije odgovorio. Nije bilo šta da se doda.

Upravnik je pogledao prema krilu, zatim prema Justini, kao da proverava redosled koji treba da se ispoštuje.

„Predmet ide u postupak“, rekao je.

„Uvrstiće se.“

Reč je bila precizna.

Značila je da postoji mesto.

Menadžer je klimnuo.

Policajac je napravio korak ka stolu.

Nije ga dodirnuo. Čekao je znak.

Sve je bilo spremno.

Beti je stajala sa strane, bez mesta koje bi joj pripadalo.

Gledala je raspored, ne ljude. Prvi put nije znala da li ono što vidi treba sačuvati ili skloniti.

Prišla je. Nije tražila dozvolu. Nije menjala ritam.

Stala je uz sto i uzela krilo. Pokret je bio kratak, bez naglašavanja.

Niko nije reagovao odmah.

Okrenula je krilo sa svih strana, prepipala, gotovo kao da ga je milovala.

„To je dokaz“, opomenuo je tužilac.

Nije gledao u nju. Gledao je u mesto na stolu gde je krilo bilo. Kao da je još uvek tu.

„To je deo“, rekao je upravnik.

„Može da se vrati“, dodao je neko.

Rečenice su se slagale bez napora. Zatvarale su ono što je već bilo spremno da se zatvori.

Beti je zadržala krilo u ruci, dodirujući mu naročito spoj koji je imao sa šakom. Pod prstima je osećala neravnine nastale vremenom, sitna oštećenja koja niko nije primećivao dok je celina još stajala uspravno.

U prostoriji se više niko nije pomerao.

Njeno disanje je odjednom postalo čujno. Duboko. Kao da je trčala. Oči su je pekle.

Krilo je na trenutak ostalo između stola i njenog tela, kao predmet koji još uvek čeka odluku.

Zatim ga podigla visoko i razbila o ivicu stola.

Zvuk nije bio jak. Više kao kratak otpor koji popušta. Linija se otvorila. Ne naglo.

Kao da se razdvaja ono što je već bilo razdvojeno.

U njenoj ruci ostala su dva dela.

Nije ih spustila odmah.

Pogledala je oko sebe.

Policajac je zastao na pola pokreta.

Ruka mu je ostala u vazduhu, bez predmeta koji treba da uzme.

Tužilac je napravio korak napred, pa stao.

Upravnik nije pomerio pogled.

Menadžer je pokušao da kaže nešto, ali nijedna reč nije pristajala.

Justina nije zapisivala.

Gledala je pomno sestru.

Na stolu više nije bilo mesta za ono što je trebalo da se vrati. Dva dela nisu mogla da se spoje. Celina više nije postojala.

Beti je spustila delove na sto, ali ne jedan uz drugi.

Nije ostavila mogućnost da se vrate u isti odnos.

Razmak između njih bio je mali. Dovoljan.

Sve je ostalo na mestu.

Sto, svetlo, ljudi.

„Zašto?“ pitala je Justina.

Ne kao pitanje čina. Kao pitanje dubljeg razloga.

Beti nije gledala u nju. Gledala je sto. Zatim linije koje su ostale bez celine.

„Da vidim da li može da se prekine“, rekla je.

Niko nije reagovao. Nije bilo ni mesta za reakciju.

„I?“ pitala je Justina.

Ovog puta. Beti je podigla pogled. Prema svima. Ne kao svedok. Kao neko ko je doneo odluku veću od sebe.

„Može da se razbije“, rekla je.

To je bila činjenica.

U salonu se ništa nije promenilo.

Stolice su ostale u ravni. Razmak isti.

Postupak nije mogao da se nastavi. Ne zato što nema dokaza. Zato što nema celine. Tužilac je zatvorio fasciklu. Ne do kraja.

Policajac je spustio ruku. Upravnik je ostao na mestu.

Menadžer nije pomerio pogled. Madam Tanja nije reagovala. Justina je zatvorila beležnicu.

Beti se okrenula.

Izašla je bez zadržavanja.

Kada je krilo puklo, u trenutku loma lift se zaustavio između spratova. U celom hotelu svetlo je na kratko zadrhtalo, signal interneta je nestao, a neki gosti su se žalili da su na trenutak izgubili orijentaciju. Flobjan je stajao kod aranžmana koji više nije mogao da da bude ono što je bio.

Beti je krenula prema glavnom ulazu i zastala.

Prvi put nije bila sigurna gde se završava prolaz za goste, a gde počinje servisni hodnik.

32 — Susret

Nije joj prišao odmah.

Stajao je na kraju hodnika. Sofi ga je videla pre nego što je krenuo ka njoj i na licu joj je zasjao osmeh. To je bila ogromna razlika u odnosu na njeno raspoloženje.

Krenuo je bez žurbe, obasjan i on. Zastao na razdaljini koja nije bila slučajna.

„Znam“, rekao je, ne kao pitanje i ne kao zaključak, više kao mesto na koje su oboje već stigli.

Pogledao je prema spratu, zatim ponovo u nju.

„Uradila si ono što niko ovde nije pokušao.“

Rečenica nije tražila potvrdu.

Sofi nije odgovorila, nije imala šta da doda onome što je već bilo vidljivo. Flobjan je spustio pogled na trenutak, kao da prvi put traži reči koje ne pripadaju nekadašnjem odnosu, pa ga vratio na nju.

„Ponosan sam“, rekao je, i u toj reči je bilo sve.

Sofi je zadržala pogled na njemu, ne iza njega. Primetila je rukave zaustavljene iznad podlaktica, spor pokret šake kada je promenio oslonac, napetost koja više nije pripadala samo radu. Glas mu je bio dublji nego ranije, bez hotelske kontrole.

„Hajde sa mnom na ručak. Odmah.“, rekao je, bez uvoda i bez opravdanja.

„Ima jedno mesto,“ nije ga imenovao odmah „gleda na more.“

Sofi je prvi put spustila pogled — ne zbog izbegavanja, nego da zadrži ono što se upravo pomerilo u njoj. Potom je pogledala je njega. Usne su mu bile blago vlažne, glas stabilan, bez napora.

„Sada?“ pitala je.

„Sada, da, odmah“, rekao je.

Klimnula je bez provere, bez sata, bez razmišljanja o obavezama. To više nije bilo potrebno.

Krenuli su hodnikom zajedno, ne ispred i ne iza, nego u istom koraku koji se poklopio bez napora.

Na izlazu je zastala kratko, iz navike, i pogledala hotel — ne više kao sistem nego kao mesto, pa njega.

„Gde?“

Flobjan se nasmešio bez zadržke.

„Najlepše mesto u Marseju“, rekao je, kao da ne obećava nego konstatuje.

Izašli su. Ovog puta bez potrebe da zna gde šta pripada. Hotel je ostao iza nje, bez zahteva.

Svetlo napolju nije menjalo raspored, menjalo je pogled. Sofi više nije gledala stvari da vidi gde ne pripadaju. Gledala je njega, njegove ruke, liniju vrata, i usne koje su sada bile bliže nego vrata između dve sobe.

— —

Zapis

Nije bilo javne objave.

U zapisima je ostalo da se slučaj zatvara zbog nedostatka dokaza. Slučaj je formalno bio završen.

Sofi je znala šta znači. Nije zatvorila. Nije vratila. Prekinula je.

To nije bila pobeda. Bio je osećaj slobode nad samom sobom.

U hotelu se ništa nije promenilo spolja. Hodnici su držali pravac, vrata broj, sve je ostajalo na svom mestu. Samo više nije odlučivao na nekadašnji način.

Nekoliko meseci kasnije, u internom planu hotela promenjena je numeracija šestog sprata. Razlog nikada nije naveden. U renoviranju koje je usledilo zazidan je prolaz između 601 i 602. Debljina zida nije odgovarala prvobitnom planu zgrade

Sofi-Beti je ostala u hotelu.

Kao Beti — kada treba da vidi.

Kao Sofi — kada može da bira.

Između, nije bila podeljena.

Bila je na svom mestu. Prvi put nije proveravala gde šta pripada.

Krenula je. Ne van hotela. Kroz njega.

U ono što tek treba da se desi.